RABBI S. L. HURWITZ, *Editor*.

הרב שמריהו ליב הורוויץ, רעדאַקטאָר.

די שוחטים שטימע

SCHOCHTIM SHTIMME

מאָנאַטליכער זשורנאַל, אַרויסגעגעבען ביי די אגודת שוחטי עופות דניו יאָרק רבתי

Monthly Magazine, published by the Poultry Schochtim Union of Greater New York

Affiliated with the American Federation of Labor, Local 440

229 East Broadway, New York, N. Y. — Telephone: Orchard 4—1938 — 9605

Vol. I. No. 2. — APRIL 1932. — ב"ה ניו יאָרק, ניסן, תרצ"ב — ערשטער יאָהרגאַנג, נומער 2

אינהאַלט:

עדיטאָריעלס:

פסח — הרב שמריהו ליב הו...
אין אַ פרעמדער וועלט — אברהם ש...
חד וחלק (פעליעטאָן) — לץ מן ...
אַ באַזוך אין דער שוחטים יוניאָן — מ. שעפטעל...
מה נשתנה — רעוו. יעקב בלן

השומר

זמן חרותנו — הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק
הג"מ ר' יוסף זאָנענפעלד ז"ל — הרב ר' אליהו לאנדא
הג"מ ר' יחזקאל ליפשיץ ז"ל — ש. ל. ה.
הלכות שחיטה ובדיקה — על פי פרד"ב
אות ברית — דר. שמואל כהן
מכתבי ברכה ועדוד
ספרים חדשים — בן דוב

Subscription Price, $3.00 a year. — סובסקריבשאַן 3 דאָלאַר אַ יאָהר.

Entered as second-class matter, April 7th, 1932, under the Act of March 3, 1897.

אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי באשליסט צו העלפען די ישיבות און צדקה אנשטאלטען

די אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי האט אפגעהאלטען דעם מאנאטליכען מיטינג דעם לעצטען מאנטאג אין גרייט סענטראל פאלאס, 96 קלינטאן סט. נויארק.

דער פרעזידענט פון דער אגודה, רעוו. י ע ק ב ב ל ו ם ערעפענט דעם מיטינג און שטעלט פאר די צוויי ארץ ישראל געסט א י ת מ ר ב ן א ב י און מ. בונים, וועלכע האבען באגייסטער די 300 שוחטים מיטגליעדער פון די שוחטים יוניאן מיט וואונדערבארע שעהנע העברעאישע רעדעס מיט די חברה הספרדית, וועגען די וויכטיגקייט פון אויפלעבען צוריק אונזער הייליגע לאנד. די צוויי חשוב'ע געסט האבען נאכהער פארלאזען דעם מיטינג מיט א הארציגער ברכה און מיט דעם געזאנג נעלה לארצנו ברינה.

דער פרעזידענט ר' י ע ק ב ב ל ו ם ערקלעהרט דאס דערהויפט צוועק פון היינטיגען מיטינג איז וועגען אונזער זשורנאל „די שוחטים שטימע", וועלכע האט געמאכט זעהר א גוטען איינדרוק אויף די רבנים און שוחטים פון דער וועלט. „די שוחטים שטימע" ווערט געשיקט צו אלע רבנים און צו אלע שוחטים פון אמעריקא, קאנאדא, ארץ ישראל און אנדערע לענדער. עס קומט אן אין אפיס פון דער רעדאקציע גאנצע פעק מיט בריעף פון רבנים, שוחטים און באוואוסטע כלל טוער. מען לויבט „די שוחטים שטימע" און מען פאדערט שיקען צו מעהרערע שוחטים און בעלי בתים פארשטעהער פון שוהלען. דערפאר ליגט א הייליגער חוב אויף יעדען ברודער שוחט צו שאפען נייע סובסקרייבער פאר אונזער צייטונג, אום מיר זאלען האבען די מעגליכקייט צו ארויסגעבען די „שוחטים שטימע" אלס וועכענטליכע צייטונג.

דער פרעזידענט נעמט דאן אויף די פראגע פון די ישיבות וועלכע געפינען זיך יעצט אין א שרעקליכע פינאנציעלע לאגע, און די ישיבות ווענדען זיך צו די שוחטים יוניאן נאך שטיצע און אזוי ווי אין טרעזשורי איז קיין געלט ניטא, וואס זאל מען טאן? עס ענטוויקעלט זיך אן אינטערעסאנטע דעבאטע אין וועלכע די ברודער שוחטים נעמען אן אנטהייל און א פארשלאג איז געמאכט געווארען ביי רבי וויים אונטערשטיצט ביי ברודער רעוו. דוד מענדער צו נעמען פון דעם פאנד פאר די אונבאשעפטיגטע שוחטים $500 און דאמיט העלפען די ישיבות און צדקה אנשטאלטען. דער פארשלאג איז איינשטימיג אנגענומען געווארען. דער וויים פרעזידענט ברודער מעלצער ערקלעהרט דעם מיטינג געזעצליך געשלאסען.

י. באשקאוויץ, רעק. סעקרעטאר.

וויכטיגע הייליגע תקנות וועגען כשרות אנגענומען ביי די אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי

בא דעם לעצטען מיטינג פון דער אגודת שוחטי עופות זיינען אנגענומען געווארען פאלגענדע צוויי זעהר וויכטיגע רעזאלוציעס:

1) ווען דער שוחט איז זיכער אז די עוף וועלכע איז געקוילעט געווארען דורך איהם איז טריף, און אום זי זאל ניט פערקויפט ווערען אלס כשר'ע און ניט מכשיל זיין אידען אין טרפות ח״ו, האבען די אגודת שוחטי עופות באשלאסען צו צוברעכען די פאלקע פון די עוף מארכובה ולמעלה, און ווען א פרוי וועט קומען צו א רב מיט א שאלה אויף אזא עוף און דער רב וועט זעהן אט דיזען סימן דארף ער וויסען, אז דאס איז א סימן מובהק געמאכט פון דעם שוחט אז די עוף איז א טרפה.

2) יעדער שוחט איז מחויב אנזאגען דעם מארקעט מאן ערב פסח בעפאר ער געהט אהיים, אז מען זאל פסח ניט קארמענען די עופות מיט חמץ, און ווען ער וועט קומען חול המועד פסח שעכטען און וועט געפינען חמץ אין די האלדז פון עוף, וועט ער פאזיטיוו ניט ארויסנעמען דעם חלף צום שעכטען.

אלע יאהרען פלעגען די שוחטים געפינען פיעל חמץ פסח אין די מארקעטס, די חלפים פלעגען פסח אנגעפילט ווערען מיט חמץ פון די העלדזער פון די געשאכטענע עופות, רבנים פלעגען פאר פסח ארויסגעבען א שטרענגע אזהרה וועגען דעם, אבער עס פלעגט גאר ניט העלפען, פאר איאהרען אבער האט די שוחטים יוניאן מיט דעם שטארקען כח פון א יוניאן דורכגעפיהרט אט די תקנה, שטרענג און ריכטיג, און היינטיגען יאהר האט די שוחטים יוניאן ווידער באשלאסען דאס יעדער ברודער שוחט פון גרייטער ניו יארק זאל אזוי ווי לעצטען יאהר חול המועד פסח ניט ארויסנעהמען דעם חלף צו שעכטען אויב די עופות וועלען געשפייזט ווערען מיט חמץ. די שוחטים זאלען דאס באקאנט מאכען ערב פסח צו די מארקעט לייטע. און דאס זאל דורכגעפיהרט ווערען אזוי שטרענג ווי מעגליך לטובת הכשרות.

האבען זיך צוריק נעפענט נ י ט מיט דער הילף פון די אידען פון נויארק, נאר מיט די שוואכע פלייצעס פון די הונגעריגע מלמדים. און ווען די תלמוד תורה'ס פון גרויס נויארק וועלען זיך מ ו ז ע ן צושליסען און 60 טויזענד אידישע קינדער וועלען ווערען ג א ס ן ק י נ ד ע ר, הפקר קינדער, און דער נייער אידישער דור פון אמעריקא איז אין געפאהר פון גייסטיגען שמד און אסימילאציע, און די גרעסטע אידישע קהלה פון דער גאנצער וועלט איז גלייכגילטיג, זעהען דעם גייסטיגען טויט פאר די אויגען, קוקען דעם טויט פון אידישקייט גלייך אין פנים אריין און ווערען ניט פארציטערט, דאן מוזען מיר אויסשרייען מיט דעם גרעסטען און טיפסטען וועהטאג פון אונזערע נשמות ניט עבדים היינו, נאר עבדים הננו, מיר זיינען פארשקלאפטע אידען, ניט קיין פרייע זעלבסטשטענדיגע אידען. דער טויט פון אונזער פאלק, פון אונזערע היילינגטימער שוועבט פאר אונזערע אויגען, און מיר שווייגען, מיר שלאפען. אט דאס איז געווארען פון די אייניקלעך פון רבי עקיבה, פון רבי חנינא בן תרדיון, פון די קדושים און הייליגע צדיקים. אה, גאט, ווי שרעקליך דאס איז!!...

פסח ביי נאכט צום סדר נעמען מיר א כוס וויין אין האנד און מיר זאגען, דאס אין יעדען דור וויל מען אונז אומברייננען פון דער וועלט, די גאנצע וועלט איז געגען אונז, נור — והיא שעמדה לאבותינו ולנו. דער כוס וויין, וואס זייער וויין איז ביי אונז טריף, יין נסך, אט דאס וואס מיר זיינען אפגעזונדערט פון די פעלקער! אט דאס וואס מיר אסימילירען זיך ניט מיט זיי, אט דאס איז אונז ביינעשטאנען אז שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם. אז מיר ווערען שרעקליך פארפאלגט שוין צוויי טויזענד יאהר און דאך עקזיסטירען מיר.

ווען אבער דער נייער אידישער דור וועט ניט געניסען קיין גוטע גרינדליכע רעליגיעז־נאציאנאלע אידישע ערציהונג, ווען מיר וועלען ניט ראטעווען אונזערע תלמוד תורה'ס און ישיבות, דאן זיינען מיר אין געפאהר פון אונטערגאנג. און דאס טאר ניט דערלאזען ווערען. זאל דער היילינער יום טוב פסח באפרייען אונזערע נשמות פון גייסטיגע שקלאפעריי און אסימילאציע. דאן וועלען מיר באפרייען אונזערע קינדער, דעם נייעם אידישען דור אין אמעריקא, פון ניט אידישען איינפלוס, מיר וועלען העלפען אונזערע תלמוד תורה'ס און ישיבות אוועקשטעלען זיי אויף א געזונטען זיכערען באזיס, און מיר וועלען העלפען בויען אונזער אלטע נייע הייליגע לאנד — ארץ ישראל, השתא עבדי, היינט זיינען מיר פארשקלאפט, ווייל השתא הכא, ווייל מיר זיינען דא, אין גלות, אבער לשנה הבאה בני חורין, קומענדען יאהר וועלען מיר זיין פריי, ווייל — לשנה הבאה בארץ ישראל.

שמריהו ליב הורוויץ

אין א פרעמדער וועלט

(א בילד פוןווירקליכען לעבען אין אמעריקא) פון אברהם שוער

מר. פעלדמאן פיהלט זיך ניט מיט אלעמען.

„פיהלען זיך" — איז ניט גוט.

אן ארבייטער טאר זיך נישט פיהלען, דארף זיך נישט פיהלען, פיהלט ער יא, — איז עס שוין גאר ניט קיין גוטער סימן...

פיהלט ער תמיד א קעלט אין די ביינער, גיט איהם אפט א שוידער. לויפט דורך ווי א פרעסטעל איבער'ן לייב און כאפט איהם ארום — און באותה שעה שלאגט איהם אויס א שוויים ארום די לענדען, נעהנטער צום גארטעל צו, שוויצט און פיהלט קאלט...

און אלע ווייל שטיקט איהם אזא מין הוסט מיט א שטעכעניש אין א זייט, — ס'איז א בזיון אין שאפ צו הוסטען.

אין דרויסן איז זומער. מענשען, וועלכע האבען צייט און מזומן אביסעל, פאהרען צום ים, אין קאונטרי — און איהם איז קאלט...

— ווייזט אויס, — טראכט ביי זיך מר. פעלדמאן אינ'ם הארצען, — אז מען דארף נעהמען דאס פעקעלע... אלט...

אויפ'ן בלאק זיינעם רופט מען איהם שוין: דער אלטער פעלדמאן, די קינדער, די ווייב — יענע רופען איהם שוין לאנג: דהי אלד מען.

„זיינע" קינדער האבען איהם שוין פאר יאהרען און יאהרען פארלאזען, אפגעפרעמדט זיך פון איהם און צו־גאנגען זיך, די „איהרע" קינדער — האבען זיך אפילו נישט געדארפט „אפפרעמדען", — זיי זיינען איהם פון אלע מאל געווען פרעמדע, — קינדער פון א פרעמדער ווייב.

די צווייטע ווייב איז א פרעמדע ווייב.

פרעמד איז ער צו אלעמען, פרעמד זיינען אלע צו איהם, פרעמד איז צו איהם דאס לאנד, פרעמד איז ער צו זיך אליין.

פינף און צוואנציג יאהר איז ער אינ'ם לאנד און קאן

זיך נישט צופאסן צום לעבען, צו מענשען, צום קלימאט, צו אלעם און צו אלעמען!

האט ער קיין גליק נישט געהאט? אפשר קיין שכל נישט געהאט? איז ער גערעכט? איז ער אומגערעכט? ווי עס זאל נישט זיין, געבליבען איז ער פרעמד אין דער פרעמד!

מיט פינף און צוואנציג יאהר צוריק איז ער געקומען אהער פון זיין לומדיש און השכלה'שער ליטוויש שטעדטעל, — ער, מיכל פעלדמאן, אין זיינע פילע קרעפטען פון א דרייסיג יאהריגען באזעצטען מאן — און פאר'ן משך יאהרען זינט ער איז געקומען אהער קאן ער זיך נישט פארגעסען וואס ער איז געווען און וואס ער איז געווארען.

מיכל פעלדמאן...

דער שעהנער מיוחס'דיגער למדן און משכיל און — תקיפער, כמעט, דער נגיד פונ'ם שטעדטעל.

ווער האט נישט געקענט, נישט גערעכענט זיך מיט מיכל פעלדמאן? און ביי וועמען האט מען געקענט א גוטען העבראאישען בוך לייען אויב נישט ביי איהם? און ווער פלעגט אויסשרייבען דעם „השלוח" פאר א גאנצען יאהר אין פאראויס? און ווער פלעגט אליין אהן שותפים אויסשרייבען דעם "המליץ", די „הצפירה"? און ווער האט גענומען אויסשרייבען דעם „הצופה"?...

איז ער געווען דער „מורשה" פון שטעדטעל. איז ער געווען דער ערשטער פון די „חובבים", האט שאול פינחס ראבינאוויץ צו איהם געשריבען בריף וועגען הערצלען, און ווער האט געוואוסט פון אחד העם און פארשטאנען איהם, אויב ניט ער?

איז אין זיין הויז איינגעשטאנען דער קאמעניצער מגיד, איז צו איהם אריינגעפאהרען דער באריהמטער מטיף לאומי — ניסענבוים? זיין הויז איז געווען א בית ועד למשכילים. אין זיין הויז האט זיך געגרינדעט די חברה: דורשי שפת עבר, און נאר ער האט פאר'ן עולם בין מנחה ומעריב געזאגט „פסוק" מיט'ן „ביאור", און אז מען האט געמאכט דעם „חדר מתוקן" אין זייער שטעדטעל, איז ער געווען דער ערשטער „דירעקטאר" פונ'ם חדר מתוקן...

און אט האט זיך די „רעדעלע" א דרעה געטאן, — מענשען פון נאר דער וועלט האבען גענומען פאהרען אין דער נאלדענער מדינה — מיט'ן שטראם איז ער אויך געקומען אהער מיט זיין רחל'ען און מיט זייערע צוויי עופה'לעך.

גענומען זיך צו „כל המלאכות", — פארדינען ברויט פאר ווייב און קינד, און אלץ און אלע איז גוט געווען און רעכט געווען, נאר ברויט פארדינען.

אט איז ער מגולגל געווארען אין א שניידער, אין א פרעסער, אין א באטענהאל מאכער, אין א... וואסערע מלאכות האט ער ניט געטאן? וואסערע עבודת־פרך איז ער נישט אויסגעשטאנען?

געשטארבען איז איהם רחל פון פיין און פון צער, — געבליבען צוויי קליינע קינדער אויפ'ן האנט, — אונטער־גערוקט זיך „זי", מענשען האבען זיך אריינגעמישט, גע־ווארען א שידוך, געשטעלט א חופה — נייע קינדער זיינען געקומען...

אונטערגעוואקסען זיינען רחל'ס קינדער פרעמדע אין הויז, אהן אן אויג פון א מוטער, אהן אן אויג פון א פאר־

חד וחלק

וועגען פסח'דיגע הכשרים (פעליעטאן) פון לץ בן לץ

אמר לץ בן בנו של לץ, די פסח'דיגע הכשרים אין אמעריקע וואקסען ווי אויף הויוועז, יעדען פסח קומען צו נייע פרישע הכשרים, היינטיגען פסח וועט מען געבען א הכשר אויף — כרעפס אויף וואס? אויף ברוים, יע, לאכט נים, איך בעט אייך, אויף ברוים, עס וועט זיך געווים געפינען עפעס א „פייק" רב, וואס וועט ארויסגעבען הכשרים אויף פרישע חמצ'דיגע ברוים, עס וועט זיין אנגעקלעפט אויף די ברוים א געדרוקטער הכשר און דארט וועט זיין געדרוקט שווארץ אויף ווייס כהאי לישנא „פרישע ברוים כשר לפסח" בהכשר הרב הגאון בלאף בן בלאף, דער גרעסטער דובר שקרים וואס אידען אין אמעריקע פארמאגען. האט ארויסגעגעבען א הכשר אויף חמצ'דיגע ברוים, וואס דורך דעם הכשר וועלען אלע אידען פון אמעריקא קענען עסען פרישע קארענע ברוים כשר לפסח כשר למהדרין מן המהדרין. „יאכלו ענוים וישבעו".

לאכט נים, איך פארזיכער אייך אז אלץ קען פאסירען אין אמעריקא, אויב נאר דער „פארווערטס" וועט מסכים זיין דער־צו, זועט דאס זיין „אלרייט". טאמער גלויבט איהר נים, גים נאר א טראכט וואס איז געווארען פון דעם ועד הכשרות אין אלבאני. די „אגודת הרבנים", דער „ועד הרבנים", דער „דגל הרבנים" האבען געזאגט אז מען מוז אפשאפען הפקרות, עס מוז ווערען א שטאדטישער ריכטיגער ועד הכשרות? רבנים האבען געגעבען א הכשר אויף דעם ועד הכשרות, דער הייליגער „פאר־ווערטס" האט נים אנערקענט דעם הכשר פון דעם ראבינאט אין אמעריקע, האט אלבאני געפאלגט דעם „פארווערטס" און די אלע חכמים וועלכע עס לוינט זיי נים אז עס זאל זיין א קאנבראל ביי אידען פאר אידען, און דער ביל פון ועד הכשרות איז טוידט. פרעג איך אייך, רבותי, איז דא א דעת הקהל אין אמעריקא? ניין, טויזענד מאל ניין, עס איז דא א קהל אהן דעת, נים קיין דעת הקהל.

א שאד כ'לעבען, וואס שוחטים האבען נים צו טאן מים הכשרים, ווען נים וואלט מען אדווערטייזט אין די צייטונגען

טער, — אויסגעוואקסען שטיל, פאנאנדער געגאנגען זיך שטיל — און ניטא זיי!

וואקסען זיך אומבאמערקט „איהרע" קינדער, ווערען גרויסע, — קען ער זיי אפילו ניט, טוען וואס זיי ווילען — און אזוי לעבט ער פרעמד אין דער פרעמד אין זיין אייגען פרעמדען הויז.

צו פיערציג יאהר איז ער שוין גרוי געווארען, ווייס ווי טויב, אלע רופען איהם: אלטער, ער ווייסט נישט אפילו ווי און וואס ער איז.

איינמאהל זיך אינ'ם שפיגעל דערזעהן — א שרעק איז איהם באפעלען: אן אלטער מאן קוקט אויף איהם, — זיך אליין האט ער ניט דערקענט!

און אט די שאפ־מענשען, זיינע מיטארבייטער גיבען זיך א זאג צו איהם אין האלבען שפאס און העלבען ערנסט: צייט, מר. פעלדמאן, אפצורוהען זיך, אנדערע גיבען איהם „עצות טובות".

מעהר פאר אלעמען אבער „עצה'ט" איהם דער פארמאן ביי יעדעם מאהל פון דער פיידע אויסטהיילען, זאגט איהם, אז פאר איהם איז בעסער אן אנדער דזשאב צו קריגען, א מעהר צוגעפאסטען פאר זיינע כחות.

און איינמאל אין א שווערען זומער שטיקענד־ען הייסען טאג, ווען דער הוסט זיינער האט ניט נאר איהם אליין נאר אויך נערווירט אלע ארבייטער אין שאפ איז צוגע־גאנגען צו איהם דער פארמאן און עטליכע מינוט געשטא־נען שטילשווייגענדיג און באטראכט איהם און מיט א רחמנות פריינדליכקייט ווייך צו איהם געזאגט: נישט פאר אייערע כחות דער שאפ, נישט פאר אייך איז דער שער און אייזען ארבייט, ליבער מיסטער פעלדמאן.

פאהרענדיג אהיים אין דער פון מענשען פולער סאב־וויי, הייענדיג אויפ'ן סטראפ, שטיקענדיג זיך פונ'ם הוסט האט זיך די עצה פונ'ם פארמאן שטארק גענומען באמבלען אין קאפ: צי איז עס טאקע ניט גענוג? און ביז וואנען איז עס א שיעור צו ארבייטען אין א שאפ? און צי איז שוין אויך נישט צייט ווען אין א שוהל ארייג־געהן? היטען אמאל א שבת? א קוק טאן אמאל אין א אידישען ספר?

און אט — גענומען זיך צו פעדלען מיט מלמדות...

ניו יארק איז א שטאט פון פעדלער. מיט וואס פעדעלט נישט ניו יארק? בעיקר די אידישע ניו יארק? מען פע־דעלט מיט עפעל און קארטאפעל, מיט להבדיל תפלין און מזוזות, מיט ווילדע קרייטעכעו' און שאר ירקות פון אלערליי געמויזעכצען, מיט תורה, מיט חכמה, מיט גטין און קדושין, מיט הכשרים און פרומקייט און מיט—מלמדות...

אויף איין בלאק טאסע גופא האט ער געפינען קינדער פאר זיין „פעדלעריי", קיין יקרן איז ער ניט; מאכט עס אויך שנעל און האריי־אפעדיג; פופצעהן מינוט לע־רענט ער מיט אייבי'ן עברי, צעהן מינוט לערענט ער ווילע'ן ניט נאר עברי, נאר אויך לייענען דעם פארווערטס. מילטאן לערענט גאנצע דרייסיג מינוט, ער ווערט אין צוויי יאהר ארום בר־מצוות...

און אהן „זייטיגע סחורה" קומט ער נישט אויס. האט ער אויף זיין „וואגען" נאך פעדעל ארטיקלען: זאגט ער קדיש נאך איינעם א נפטר, וועמעס קינדער האבען נישט קיין צייט, אמאהל באשטעלט מען איהם זאגען א קאפיטעל תהלים פאר א קראנקען, וועלכען מען דארף מאכען אן אפעריישאן, מאכט זיך אמאל פאר א מקשה לילד צו זאגען, און — איז ער אויך א בעל תוקע אמאהל, טרעפט אז ער דאווענט א שחרית'ל אינ'ם בייסמענט פונ'ם שוהל, צי ער „פראוועט" מוספים אין א טאניד־זאל ימים נוראים...

און אין שטוב ביי זיך זעהט ער זיך נישט אן. די קינדער רופען איהם ניט „טאטע" און ניט „דעדי", ווייל זיי ריידען מיט איהם קיינמאהל נישט און ער מיידט זיי

אז עס איז דא צו פארקויפען חלפים נייע, גוטע, שטארקע און ביליגע, וועלכע קענען קיין מאל ניט. זיין חד וחלק.

אין א הפקר לעבען, א אידישער לעבען וועלכער איז ניט ארגאניזירט, קען ניט זיין ח ד ו ח ל ק, עס קען זיין חלק, גלאט, אבער ניט חד, ניט שארף, דארט וואו עס איז שארף איז ניט גלאט, דארט וואו עס איז גלאט קען מען ניט פאר־טראגען שארף...

ווען אבער אלע שוחטים פון אמעריקא און קענעדע וואלטען פארשטאנען ווי נויטיג עס איז פאר זיי צו זיין ארגאניזירט צוזאמען, דאן וואלטען אונזערע בהמות געפיהלט דעם טעם פון חד וחלק, אונזערע אקסען מיט זייערע הערנער וואלטען דאן פארזוכט דעם טעם פון אן אמת'ע כשרה שחיטה, און אלץ וואלט געווען חד וחלק!...

און ווען דער רעדאקטאר פון „די שוחטים שטימע" האט מורא אז מען וועט מיך ניט גוט פארשטעהן, און מען וועט אריינלעגען שלעכטע רעיונות אין מיינע פעלימאניסטישע דבורים, וואס דאס קען שאדען די שוחטים, וויל איך איהם בארוהיגען און זאגען צו איהם, פאני רעדאקטאר, איך מיין דערמיט צו זאגען אז שחיטה מיינט קוילען דעם יצר הרע פון פאלשע הכשרים, פון פאלשע כשרות, פון פאלשען יודענטהום, ניט קיין שולחן ערוך יודענטהום, פון פאלשע פרומקייט, פון בהמות און אקסען וואס ווילען ניט קיין ריכטיגען יודענטהום, וואס ווילען חלק און ניט חד, אדער חד און ניט חלק, פאר־שטאנען פאני רעדאקטאר?!..

און אז איך רעד שוין וועגען פסח'דיגע הכשרים וויל איך אלס לץ בן לץ דערלאנגען א שטאך מיט א פסח'דיגע נאדעל, עס זאל גוט וועה טהאן, די אלע וואס גיבען אונז עסען כשר א גאנץ יאהר און איבערהויפט יעצט פאר פסח, וועלכע זארגען כלומרשט פאר א כ ש ר'ע ן מ א ג ע ן און זיי ארט ניט אז 60 טויזענד אידישע קינדער אין ניו יארק זאלען ניט האבען קיין ברעקעל אידישע ערציהונג און זאלען זיך אויפ־האדעווען מיט כשר'ע ווארשט און טרפה נשמות!...

די אלע וועלכע פארזארגען אונז מיט כשר'ע שפייז פאר'ן גוף, האבען גענארפט און געקענט לייגען א ר ע ל י ג י ע ז נ א צ י א נ א ל ע ן ט ע ק ס אויף אלעס וואס איז כשר און די געלד זאל געהן אויף ישיבות און תלמוד תורה'ס, דאס

אויך אויס, הינטער די אויגען איז ער: רהי אַלד־מען און „זי", — זיקעהרט נישט פאַר איהם און האָט קיינמאָל נישט געקעהרט.

און וואָס אַרט איהם? ער איז דאָך אַ פרעמדער אין אַ פרעמדע וועלט, אַ דורכגעהער איז ער...

ער געהט דורך... וואָס? און אַ וואו אהין?... ער געהט אָהן אַ ציעל, אָהן אַ ברעג, אָהן אַ תכלית.

ער איז אַ דוב שכול!

אַ דוב שכול בשדה... געהאַט האָט ער אַ בער מאָל אַ בערלאָגע אין וואַלד, קינדער בערעלאַך געהאַט. יענער האָבען איהם פונ׳ם בערלאָגע ארויסגעהויבען, נישט געלאָזט הויערען אויף זיינע קינדער, צוגענומען... דערשאָסען די קינדער... לויפט ער ארום אַ פאַרפאַראָגער אינ׳ם פעלד, בייז, פרעמד, פאַרפאַלגט.

ער איז א דוב שכול אינ׳ם גרויסען פעלד, אינ׳ם וויסטען, אין ניו יאָרק!..

און ווען ער פיהלט זיך ניט מיט אַלעמען ווערט דאָס שכול׳קייט, דער ווילדער געפיהל פונ׳ם פאַרוואָרפענעם בער שרעקליכער און שטאַרקער אין זיין הארצען; ער געהט ארום פול מיט מורא און מיט פחד, און וואָס ערגער — מיט אַ טיפען, פיינליכען האַס!

— דו בינסט איבעריג דאָ — זאָגט איהם יעדע אויג,

— דו ביסט איבעריג דאָ, — שרייט צו איהם די גאַנצע וועלט, — דו ביסט איבעריג דאָ, — כמורען זיך אויף איהם די ווענט פון זיין דירה.

און בכלל איז ניו יאָרק אפילו פאַר אנדערע סאָרטען מענשען, ווי ער, — דוכט זיך איהם, — איז אַ שטאָדט פון פרעמדקייט. דאָס אַרט לעבען, די איינפיהרונג אין הויז און אין גאַס האָט קיין קביעות׳דיגקייט נישט, קיין שורש, קיין וואָרצעל אינ׳ם לעבען. דיין הויז וואו דו וואוינסט איז נישט דיינע, די מעבעל אין הויז איז אויך נישט דיינע, קליידער אפילו, — אַלץ אויף אויסצאָהלונג, אַלץ קען מען צונעהמען ביי דיר, אפילו דעם „מגלימא דעל כתפאי"...

און דאַרף דיר דיין ווייב אפילו אַ קינד האָבען האָסטו פאַר איהר קיין צימערל נישט אין דיין הויז, — זי געבוירט דיר די קינדער דיינע אינ׳ם פרעמדען האָספּיטאַל. ווערסטו קראַנק — ניטאָ קיין היים, קריינק אין דער פרעמד, קיין אייגענעם „ערש־דוי" האָט דאָך ניט אַ מענש אין ניו יאָרק!

און שטאַרבען...

ניטאָ דאָ דיין בעט, קענסט נישט מאסף את רגליך זיין על המטה, אויף דיין בעט, — שטאַרבט מען נישט אין ניו יאָרק; און וואו זיינען די קברות „אבותיך" דיינע? אין ניו־יאָרק זאַמעלט מען זיך ניט צו די עלטערען, פרעמד איז אויך דער בית־עלמין דאָ, אינ׳ם פרעמדען קבר לייגט מען דעם „דוב שכול" אינ׳ם ווילדען פרעמדען וואַלד, אויף דעם אזוי גערופענעם פרעמדען נאָמען: סעמעטערי!...

ליגט ער שוין פון עטליכע וואָכען ערגעץ אין אַ האָספּיטאַל, — די ווייב האָט זיך שוין פאַסטאַרעט פאַר איהם..

גענומען האָט איהם פיבערען שטאַרק קומענדיג אהיים פון זיין פעדלען מיט׳ן סידור׳ל; עס האָט איהם נעכאַפּט אַ שטעכעניש אין די זייטען. אַ האַרטער הוסט און אַ ברען אין קאָפּ, — די ווייב האָט געבראַכט אַן אַמבאַלאַנס — און אַט... ער ליגט אינ׳ם האָספּיטאַל.

געיאָגט האָט זיך דער יעגער, זיין בייז מזל, נאָך איהם, „דעם פאַרוואָרפענעם בער", געיאָגט זיך טעג און נעכט און — געכאַפּט...

ליגט ער אינ׳ם „וואָרד" אויף אַ בעט. ליגט בהרחבה, — הוסט זיך הויך און הילכיג, שרייט און איקעט פריי,

---

וואָלט געמיינט אויך כשר׳ע שפּייז פאַר די נשמות פון אונזער צוקונפטיגען דור, כשר פאַר׳ן גוף און אויך כשרות פאַר די נשמה.

די „שוחטים שטימע" געהט שאַפען אַן אָרגאַניזאַציע פון שוחטים ובודקים, בודק זיין אַלע אָקסען מיט די גרויסע הערנער, ארויסנעמען פון זיי אַלעס וואָס איז טריף, אַלעס וואָס איז פאַלש, אַלעס וואָס איז ניט אידיש ניט על פי רוח התורה. און אויפהענגען פאַר דער ליכטיגער זון, די וועלט זאָל זעהן אונזערע בהמות און אָקסען ווי זיי זיינען פאַר די וועלט, און וואָס עס טוט זיך ביי זיי אינוועניג. דאָרט וואו קיינער זעהט ניט, מען דאַרף האָבען אַ ריכטיגע בדיקת פנים... ניט נאָר בדיקת חוץ. ווייל עס איז דאָ גענוג אַרביים אי כלפי חוץ, אי כלפי פנים!...

און עס וואָלט נויטיג געווען איבערהויפט יעצט פאַר פסח צי שאַפען אַ ספּעציעלע קאָמיטע וועלכע זאָל געבען השגחה אויף די משגיחים פון כשרות, וועלכע זאָל דאַרפען געבען אַ הכשר אויף די הכשרים געבער. אוי איז דאָס נויטיג, נויטיג ווי לעבען, ווען דאָס דער „פאַרווערטס" וועלען?!.. וועלען דאָס געוויסע מאַנופעקטשורערס פון כשרות וועלען? וועלען דאָס געוויסע „בוטשערס" וועלכע האָבען כשר׳ע „סיינס" מיט גאַנץ כשר׳ע „ווינדאָוס" נאָר ניט קיין כשר׳ע פלייש, וועלען זיי דאָס וועלען? הא? אַת, רבונו של עולם, וואו נעמט מען אַ כשר׳ן חלף פאַר׳ן צופרילטען אידישען לעבען? ער זאָל זיין חד און חלק...

דער רעדאַקטאָר פון די „שוחטים שטימע" וויל ניט דרוקען דיזען פּעליטאָן מיינעם, ער האָט מורא אַז דאָס וועט אויפרייצען די געגנז... בעט איך איהם, האָט רחמנות תערט קיינעם. ניב׳ האָט ניט מורא פאַר קיינעם, לאָזט מיך זאָגען דעם אמת! דער אמת שאַדט ניט, דער אמת איז געזונט, און ווען די שוחטים זאָלען ניט זאָגען דעם אמת, ווער דען זאָל זאָגען?!

און איך האָב אַ גוטען פּראַקטישען פאָרשלאָג פאַר די אידישע פּרעסע און פאַר אונזערע קהל׳שע טוער (וואו זיינען זיי יעצט?...) אַז מען זאָל זאָפאָרט ערוועהלען אַ שטאָדטישע קאָמיטע פון בעלי בתים, רבנים און מחנכים און אַט די קאָמיטע זאָל ארומגעהן אין אונזערע שוהלען, קהל׳שע אינסטיטוציעס און אין יעדער אידישען עפענטליכען פּלאַץ און דאָרטען — בודק חמץ זיין. „געוועהר מיינד", זייער אַרבייט וועט ניט זיין ארויסגעוואָרפען. זאָלען זיי, דרך אגב, אַ שמעק

ווען סע נעהמט איהם דאָס שטעכעניש אין זייט, קיינער קוקט נישט סרום, קיינעם איז ער נישט שווער, — קיינעם נעהמט עס נים צום הארצען. — אַ פרייע וועלט אַ פרעמדע..

קאַלט, רוהיג, פרעמד.

ווערט איהם דער אָטעם קורץ — קומט צו אַ נוירס אינ׳ם קאַלטען פרעמדען ווייס און מיט אַ געניטע פרעמדע גלייכגילטיגע באַציהונג, גיט זי אַ פּאַרס דאָ, אַ קנייטש דאָרטען, אַ קלאַפּ אין רוקען, אַ פּאַכע איבער׳ן ברוסט און דער אָטעם כאַפּט זיך ווידער אָפּ; גיט איהם אַמאָהל אַ נעהם שטיל פאַר׳ן דופק, גיט אַ פּיל צי אַ טראָפּען — און רוהיג, קאַלט, שטיל און ערענסט נעהט זי אַטענדען אַן אַנדערען.

האָט איהם איינמאָל דער דאָקטאָר אַ זאָג געטהאָן: עס וואָלט גוט געווען פאַר זיין קראַנקהייט אַ פּאָהר טהאָן סיין... פאַרגעסען שוין דעם נאָמען פון יענעם אָרט, — סיין נפקא מינה נים, — מען דאַרף דערצו האָבען געלט.

געלט... יאָהרען געהאָרעוועט, געפּראַצעוועט און נישט צוגויפגעשלאָגען אַ פּאָר דאָלער צו ראַטעווען דאָס שטיקעל לעבען.

לעבען... און וואָס איז לעבען? און ווער דאַרף עס?

און עס ציהען זיך לאַנגע טעג, נודנע וואָכען, ציהען זיך פּאַמעלאַך שווער, קומט אַמאָהל דאָס ווייב פון יוצא וועגען, קומען אַמאָהל די קינדער און ווײלען זיך, — זיינען אַלע נערן אַז די שעה פאַר די וויזיטאָרס איז צום ענדע און דער גלעקעל קלינגט.

ער דאַרף זיי נים.

ער וועט אין גיכען שטאַרבען, אַרט עס איהם אויך נים.

אויב איהם אַרט וואָס, איז עס דאָס שטאַרבען אַ פרעמדער. דוכט זיך איהם אַז אפילו דער יום המיתה איז אויך נישט זיינער, קיין אייגענער, אַ מין פרעמדער שטאַרבען!

ער וועט שטאַרבען אין וואָס פאַר אַ שעה עס וועט נישט זיין, — איינער אַליין אָהן אַן אייגענעם ביים בעט זוכען וועט זיין האַלב־טויטע האַנט אַן אייגענע וואַרעמע האַנט דעם לעצטען דריק צו טהאָן און וועט געפינען אַ פרעמדע קאַלטע, גלייכגילטיגע האַנט — און אפשר אויך דאָס נים. זיין האַלב פאַרלאָשענע אויג וועט קוקען, זוכען אַן אייגענעם פנים, דעם לעצטען קוק צו טהאָן און אַ פרעמדר אויג וועט קוקען אויף איהם מיט אַ געמאַכטען רחמנות — און אפשר דאָס אויך נים.

און מען וועט לאָזען וויסען אַוואו אהין מ׳דאַרף און עס וועלען קומען גלייכגילטיגע פרעמדע מענשען און ווער לען נעהמען טהאָן זייער פליכט מיט יענעם אַמעריקאַנישען האַרי־האָפּינגען טועכץ: אַ ביסעל אַ וואַש, אַ שלעפּ ארויף, אַ שלעפּ אראָפּ, דעם „צניף" אויפ׳ן קאָפּ, די „כתונת־בד", דעם „אבנט" — שנעל... שנעל... און אָט — פרעמדע גויים גראָבען דעם פרעמדען קבר אינ׳ם ווילד־פרעמדען אָרט, — פּאַשאָטען דעם גולל, — און אַ פרעמדער איד זאָגט מיט זיינע צו איהם פאַרפרעמדעטע קינדער פרעמדע פאַר זיי מאָדנע ווילדע ווערטער: יתגדל ויתקדש שמיה רבה, — און דידאָזיגע ווילדע ווערטער זיינען פאַר זיי די ערשטע און די לעצטע פרעמדע ווערטער נאָכ׳ן פרעמדען טאַטען...

אַ גאַנץ לעבען געאַרבייט פאַר פרעמדע, צווישען פרעמדע, געניים, געפּרעסט פרעמדע קליידער, געלערענט מיט פרעמדע קינדער פרעמדע פאַר זיי, פרעמדע פאַר זיך ווייטע־ווייטע ווערטער, — נישט אַמאָל פאַר זיך אַ בגד געמאַכט, נישט אַמאָל אַן אייגען קינד געלערענט...

טהאָן דאָרט וואו מען פאַרקויפט פּסח׳דיגע קייק, כשר לפסח, וועלכער איז על פי רוב חמץ גמור, און אויב זיי וועלען דאָרט געפינען אַ הכשר זאָלען זיי דרוקען דעם הכשר אין „פאָרווערטס" צוזאַמען מיט די אַלע הכשרים וועגן „פּסח׳־דיגע קענדי" ובדומה אַזעלכע זאַכען, און די אַלע הכשרים צו־זאַמען מיט דעם קהל׳שען חמץ וועט מען מוזען גוצען גומע חלפים, וועלכע זיינען באמת חד וחלק..

האָט קיין פאַראיבעל נים, רבותי, פאַר דערלאַנגען אַ שמאָך אין אייער נשמה און זאָגען דעם ביטערען אמת, אימיצער דאַרף דאָך אַ מאָל אין אַ יובל זאָגען אַן אמת וואָרט, מיר ווערען דאָך דערטרונקען אין אַ ים פון שקר אָדער ווי מען רופט דאָס אין אַמעריקא „בלאָף", ווי לאַנג קען דאָס אַזוי אָנגעהן? מען קען דאָך משוגע ווערען, מען קען דאָך דערשטיקט ווערען אין אַ וועלט פון שקר און צביעות, דער אמת שאַדט נים, דער אמת איז געזונט, און אויב די שוחטים זאָלען נים זאָגען דעם אמת, ווער דען זאָל זאָגען?!..

דער אמת דאַרף קיין הכשר נים האָבען, הכשרים זוכט מען אויף דאָס וואָס איז נים אמת... וואָס מער און וואָס גרעסער דער שקר אַלץ גרעסערע הכשרים דאַרף מען האָבען!..

רעפאָרמירטע רבנים זוכען אַ הכשר אויף תורת משה, אויף דאָס אידענטהום, זיי ווילען אַז די מאָדערנע וויסענשאַפט צוזאַ־מען מיט גאַנץ אַמעריקא זאָלען געבען אַ הכשר אויף אונזער תורת, מיר אָבער דאַרפען קיין הכשרים נים אויף אידישקייט, ווייל דער אמת דאַרף נים קיין הסכמות און קיין הכשרים.

און ווען איהר, רבותי, האָט מורא זאָגען דעם אמת, און איהר זוכט אַ הכשר, קום איך לץ בן לץ, דער לץ פון די „שוחטים שטימע" און זאָג אייך דעם אמת, און טוט מיר עפּעס!

און דעם ריינעם ביטערען און הייליגען אמת וועט איהר ערשט הערען פון מיר, דאָס איז נאָר אַן אָנפאַנג און — כל התחלות קשות.

און די אַלע אונזערע קהל׳שע קליאמקעס, וועלכע זיינען עוסקים בצרכי צבור נים באמונה וועלען מיך מוזען הערען, און איך בין זיי אסור מקנא. זיים גרייט פאַר׳ן קאַנטשיק!

דער אמת, מוזט איהר וויסען זיין, איז אַ שופט צדק, און ווער וועט זיין צו די וועלכע טרעטען דעם אמת מיט די פיס.

זיים גרייט צום יום הדין!..

שטיל, אָוועגט, טונקעל. ברענט אַן עלעקטרישער לעמ־פעל אינ׳ם סופיט פונ׳ם וואָרד.

די שווערע קראַנקע וואַרפען זיך אינ׳ם קראַנקען שלאָף, די לייכטע קראַנקע שלאָפען שטיל. פונ׳ם עטוואָס אָפּע־נעם פון אויבען פענסטער גנב׳עט זיך אַ שטיל פריהלינג זוינטעל און טראָגט דעם ריח פון קאַרשען בליטהען...

אַלע שלאָפען — ער נאָר איינער ליגט וואַך.

ליגט וואַך און טראַכט...

נעהן איהם אויף אַלטע ווייטע עראינערונגען, ווייטע פאַרנעסענע טעג, ווי שיטערע האַלבע חלומות, אָפּגעריי־סענע, אָפּגעהאַקטע אין מיטען אָהן אַן אַנהויב, אַנדערע — אָהן אַ סוף.

ווערט ער מיד פון זיי, — ווילט זיך איהם וואָס טהאָן, עפּעס טהאָן. עפּעס טהאָן פאַר זיך... פאַר זיך אַליין טאָקע.

ער׳ט נאָר מתפּלל זיין... פאַר זיך בעטען גאָט... פאַר דער נשמה זיינער, פאַר׳ן גוף, פאַר זיינעם...

ער׳ט זאָגען תהלים פאַר זיך, פאַר זיך אַליין...

שטיל כאַפּט ער עס אַרויס פון אונטער׳ן קישען, „גנב׳עט" דאָס תהלים׳ל, — ער האָט ער נאָך פון דער אַל־טער היים, — אַ רעשט פון זיינע ספרים, פון די השלוח׳ס, הצפירה׳ס און הצופה׳ס, אַ קליין „צידה לדרך"־סידור׳ל.

קלייניגקע אותיות׳לאַך, — פּינטעלאַך...

— מז־מור לד־וד... בבר־חו מפני אבישלום בנו...

אויך אין דער פרעמד געווען... אנטלאָפען פונ׳ם איי־גענעם־פרעמדען זוהן...

ואביך כדוב שכול בשדה... דערמאָנט זיך איהם די ווערטער פון חושי הארכי...

פרעמדע מזמורים...

און ער פליסטערט שטיל דעם תהלים. עס טראָגען זיך, יאָגען זיך, קלאָגען זיך ווערטער...

פרעמדע ווערטער... ווייטע ווערטער... לאַנג פאַרגע־סענע ווערטער, לאַנג פאַרלאָרענע, פאַרלאָזענע, אַנגע־וואָרענע...

פרעמדע ריהרען איהם נישט דאָס האַרץ.

פעהלט יענע פרעמדע אמונה, פעהלט יענע אַלטע־יונגע תמימות. פעהלט אפילו די פרומע־אפּיקורסישע געדאַנקען זיינע, די אַמאָליגע דער דוב־שכול האָט שוין לאַנג קיין בערלאָגע...

אַרום און אַרום ליגען מענשען פרעמדע, ער ליגט אין אַ פרעמדע בעט.

איז ער דאָך אייגען כאָטש צו זיך, — אוואו איז זיין „איך"? און וואו איז „ער"... ער, דער גאָט, זיין גאָט, זיין אייגענער גאָט. אוואו איז ער, דער הייליגער? דער אייגענער?

וואו איז יענער היימישער גוטער גאָט, דער נאָהענ־טער צו אַ יעדען רופער צו איהם?

פאַר די גאַנצע פינף און צוואַנציג יאָהר האָט ער „איהם" אפילו אין די שוהלען נים געזעהן, און די סאַמע הייליגסטע טעג.

און אינ׳ם שטעדטעל... אין אפילו זיינע אפּיקורסישע יאָהרען איז גאָט איהם אַזוי נאָהענט געווען.

אפשר...

אפשר אַז מענשען זיינען דיר נאָהענט איז דער „קרוב לכל קוראיו" אויך נאָהענט דיר. ווערסטו ווייט פון דיינע מיטמענשען, ווערט אויך גאָט ווייט פון דיר?...

פאַלט אויף איהם אַ מאָדנע אימה, נעהמט איהם אַרום אַ פּחד, האָט קיינמאָל זיך נישט געפיהלט אַזוי עלענט אַזוי „דוב־שכול׳דיג" ווי איצט, — גאָט איז פון איהם ווייט, ווייל ער איז ווייט פון אַלעמען!

און אָפען ליגט פאַר איהם דאָס תהלים, שוואַרצלען זיך די אותיות׳לאַך—פּינטעלאַך.

ער׳ט נעהמען ווערען נאָהענטער צו די מענשען, ער וועט זיך נעהמען דערנעהנטערען צו זיי.

עס ליגט פאַר איהם דאָס תהלים׳ל; אַרום און אַרום אָרעמע קראַנקע מענשען, ליידענדע... נישט פאַר זיך, — פאַר זיי וועט ער גאָט בעטען, פאַר זיי וועט ער תהלים זאָגען, רחמים רופען...

נים פאַר זיך... פאַר דיזאָזיגע אַלע פרעמדע, וועלכע ער קען נישט, ווייסט נישט, ווייסען איהם נישט, קענען איהם נישט, — פאַר זיי וועט ער זאָגען, פאַר זיי פרעמדע תפלות אויף אַ פרעמדע שפּראַך צו אַ פרעמדען צו זיי גאָט.

און אויפ׳ן קישען עטוואָס העכער גיט ער זיך אַ רוק אַרויף און האַלט דעם סידור׳ל הויך צו די אויגען אויס־מערקזאַמענדיג, אַז דאָס ליכט פונ׳ם עלעקטרישען לעמפּעל זאָל באַלייכטען די קליינע אותיות׳לאַך און זאָגט...

שטיל סודות׳דיג טראָגען זיך פרעמדע מאָדנע ווערטער, יאָגען זיך למנצח׳ס נאָך למנצח׳ס און פלאַטערען אין דער לופטען פונ׳ם אינ׳ם טונקעלען פאַרהילטען וואָרד פונ׳ם האָספּיטאַל, און טראָגט זיך דער ניגון אָנגעזאָפּט מיט טרע־רען פון ווייטע — ווייטע דורות, פרעמדע פאַר קראַנקע פרעמדע און הויבען זיך און פליהען... און פּלוצלונג ער זעהט:

אַ האַל... ער דאַווענט פאַר׳ן עמוד. ער זאָגט הויך מיט׳ן סקאַרבאָווען יום־נוראים׳דיגען ניגון יום־כפור׳דיגע שמונה עשרה און אָט — ער האָט דערזעהן פאַר זיינע אויגען אויפ׳ן וואַנט קעגען איבער איהם היינגט אַ פאַר־געסענער פאָרטרעטעל אינ׳ם ראָם פון אַ טענצערין, זי וואַרפט פאַרשייט מיט איהרע פיס, עס פאַלדעוועט זיך איהר קורצע קליידעל...

ער איז געווען אַ בעל תפלה, געדאַווענט פאַר געלט פאַר פרעמדע, ווי ער, צו גאָט אידען, פרעמדע הייליגע ווערטער אין אַן אומריינעם הויז...

דאָס תהלים׳ל גליטשט זיך פאַרשעהמט אַרויס פון צווישען זיינע פינגער און פאַלט אויפ׳ן בעט אויף דער צעפאַלדעוועטער געלער האָספּיטאַל קאָלדרע. — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

עס טיילען זיך אוים נאַכט־שאָטענס איבער די ווייסע ווענט פונ׳ם האָספּיטאַל צימער. ברענט טונקעל דאָס עלעק־טרישע לעמפּעל און שעמערירט אין דער טונקעלקייט; פון די פון אויבען אָפענע פענסטער טראָגט זיך דאָס פליס־טערן פון די בוימער, סנאָסען שטיל צו די פאַרהאַנגלעך.

— פליהען אריין ווייסע קארשען בליטהען אינ'ם צימער. פליהען ווי ווייסע פויגעלאך און שטיל לאזען זיך ארונטער אויפ'ן דיל.

שטיל מיט האלב פארכמארעטע אויגען ליגט פעלדמאן, עס פיבערט איהם... פיהלט יענעם אונאנגענעהמען שוויים, וועלכער כאפט איהם אזוי אפט ארום צום גארטעל צו, ארום די לענדען. שווערט איהם דער קאפ אזוי, — וואלט ער אזוי וועלען אימיצער זאל שטעהן לעבען איהם...

פון ווייטענס זיצט די נוירס אויף א שטול און דרעמעלט.

שטיקט איהם דער הוסט... שטיקט און הערט אויף. דוכט זיך איהם: עס ווערט איהם לייכטער, — אפשר וועט ער א דרעמעל טהאן, מען דארף נישט טראכטען גאר נישט טראכטען, ליגען...

ער מאכט צו די אויגען און זעהט:

העכער צו צום סופיט וואס איבער'ן ווייסען טיר גלייך קעגענאיבער איהם וואלקענט זיך... וואלקענס אויף וואלקענס... און אט ער איז א קליין, קליין אינגעל קוקט אויף די וואלקענס און טראכט און וואס ער וויל וועט ווערען פון די וואלקענס. — און ער טראכט פונ'ם דוב שכול, דעם פארוואלפענעם בער...

און אט, —דער בער נעהט !...

ער זעהט דעם בייזען בער, דעם אויפגעהויבענעם פון זיין בערלאגע נעהט מיט שווערע טריט אינ'ם לופטען און נעהט צו איהם... צו איהם... ער זעהט זיינע ברענענדע מיט שנאה האס אויגען... ער איז נאהענט... נאהענט... ער שטיקט איהם... ער הויבט אויף איהם מיט זיין אפענעם גרויסען שרעקליכען מיט די שארפע ציינער מויל... און א ברום... א שרעקליך בייזער ברום, — און שטיל...

אויסגעצויגען, פארגליווערט ליגט דער מענש אויפ'ן בעט אונטער דער קאלדרע מיט ווייט־ווייט אפענע פארשטיינערטע אויגען אינ'ם פרעמדען חלל פונ'ם האספיטאל בריטען צימער. אלס ארום איהם שלאפט שטיל, רוהיג, קאלט און טויט פרעמד.

אַ באזוך אין דער שוחטים יוניאָן

(סצענעס און בילדער) פון מ. שעפטעליזאן

עס איז ארום דריי בייטאג און איך לאז זיך געהן צו א פארזאמלונג פון דער שוחטים־יוניאן.

איך געה אהין מיט געמישטע געפיהלען. אייגענטליך איז די שוחטים־יוניאן מיר ניט פרעמד איך בין שוין געווען עטלאכע מאהל אויף איהרע פארזאמלונגען פון דעם אדער יענעם כאראקטער. אינטערעסאנט איז אבער דער פאקט, אז יעדען מאהל האב איך געפינען ביי זיי עפעס נייעס. יעדען מאהל האב איך זיך אנגעשטויסען אויף זאכען וואס האבען ארויסגערופען ביי מיר א שטיקעל איבערראשונג.

האב איך, געהענדיג דאס מאהל צו דער פארזאמלונג, געטראכט צו זיך: „און וואס וועט איצט פארקומען ביי די שוחטים? וואס פאר א נייעס וועל איך דארטען זעהן? וואס קומט איצט פאר אין דעם איינענארטיגען און פארבינען שוחטים־וועלטעל?

און אט מיט די מחשבות בין איך געקומען צו דער געביידע פון דער „יאנג איזראעל“ אויף איסט בראדוויי, וואו עס געפינט זיך דער אפיס פון דער שוחטים־יוניאן, האב ארויפגעקלעטערט די עטלאכע שטאפ און דערזעהן זיך אין דעם גרויסען פאדערצימער. דער פאדערצימער איז ברייט, רחבות'דיג, און מען קען דארטען אפהאלטען א גרויסע פארזאמלונג. דאס מאהל האבען זיך דארטען געפינען עטליכע צענדליגע שוחטים, וועלכע זיינען געזעסען און פארבראכט צווישען זיך אין א געמיטליכען שמועס.

איידער איך בין אריינגעגאנגען אין אפיס פון מנהל רעוורענד ראזענמאן בין איך פארבליבען א ווילע אין אט דעם פאדערצימער. איך האב עס געטאן מיט אן אבזיכט. איך האב געוואלט זיך איינהערען אין די שמועסען וואס די שוחטים פיהרען צווישען זיך און אויך באטראכטען די טיפען וואס האבען זיך דארטען געפינען. איך האב עס געטון צוליעב דעם ווייל אלס א ערפארענער זשורנאליסט ווייס איך, אז אויב מען וויל אויסגעפינען וועגען די געפיהלען און סענטימענטען פון א געוויסער גרופע מענשען און שאפען זיך א באגריף פון דעם וואס זיי דענקען און צו וואס זיי שטרעבען, זאל מען זיך איינהערען אין די רייד וואס די מענשען פיהרען צווישען זיך. נים אומזיסט האבען אונזערע תלמודיסטען געגעבען די קלוגע עצה וואס דריקט זיך אוים מיט די ווערטער „געה ארויס און זעה און הער וואס דאס פאלק רעדט“. ווארים די רייד פון פאלק זיינען דער שפיגעל פון דער נשמה פון פאלק, דורך די רייד פון פאלק קענען מיר געפינען דעם שליסעל צום הארצען פון פאלק.

בין איך געזעסען און זיך איינגעהערט אין די שמועסען וואס זיינען אנגעגאנגען ארום מיר. דער טאג איז געווען א גרויער און א מאגער ליכט האט איינגעהילט דאס צימער. איך בין געזעסען אין א ווינקעל און מען האט מיך אזוי גוט ווי נים באמערקט. צו מיינע אויערען האט דערגרייכט פאלגענדער שמועס:

„איז וואס הערט זיך אין אייער מארקעט“? האט

איין שוחט א פרעג געטון ביים צווייטען.

„וואס זאל זיך הערען?" — האט דער צווייטער געענטפערט מיט א פראגע אויף א פראגע ווי דער אידישער שטייגער איז.—„מען ארבייט. דער בעל הבית פון מארקעט האט זיך אפילו מיט א פאר וואכען צוריק גענומען בריקען, ער האט געוואלט איין שוחט אוועקשיקען, אבער אונזער יוניאן זאל לעבען, — איך האב אנגעקלונגען צו אונזער מנהל ראזענמאן און ער האט שוין געטון דאס איבערינע. איז וואס זאל איך אייך בריינגען האט דער שוחט פארענדיגט. דער בעל הבית איז געווארען בעסער."

"און אין מיין פלאץ האט אויך געטראפען אזא מעשה מיט א פאר וואכען צוריק" — האט דער צווייטער שוחט א זאג געטאן — „ביי אונז ארבייטען פיער שוחטים. האט דער בעל הבית מיט אמאל באשלאסען, אז דריי איז אויך גענוג. ער האט א פנים פארגעסען אז מיר האבען א יוניאן וואס רעגולירט אזעלכע זאכען און אז עס איז ניט אמאליגע צייטען, הפקר פעטרישקע, און מען קען טאן מיט דעם שוחט וואס מען וויל. האט מען איינגעלאדען דעם בעל הבית צו אונזער עקזעקוטיוו און איהם געגעבען צו פארשטעהן, אז „לא זה הדרך" און ער האט קיין ברירה ניט געהאט און געמוזט לאזען שטעהן דעם שוחט ווי געוועזן".

„עך, דו זאגסט אמאליגע צייטען". האט א דריטער, שוין אן עלטערער שוחט, זיך אפגערופען, און א זיפץ געטון. „דו זאגסט אמאליגע צייטען! וואס ווייסטו פון דעם, דו ביזט נאך אזוי צו זאגען א גרינער, ערשט א יאהר צעהן־צוועלף אין לאנד. דו פרעג ביי מיר ברודערקע וועל איך דיר דערצעהלען פון אמאליגע צייטען, איידער אונזער יוניאן איז געבוירען געווארען, מיר געהט דורך א סקרוך איבער'ן לייב ווען איך דערמאן זיך אין יענע צייטען... עך, ווי מיר האבען געשקלאפט, און ווי מען האט זיך געבאדען אין אונזער בלוט... מיר האבען אפטמאל מקנא געוועזן די שווארצע וואס האבען געארבייט אין די מארקעטס... אט איז אבער געקומען אונזער יוניאן און עס האט זיך אנגעהויבען א נייע, ליכטיגע צייט... יא..."

אין אן אנדער ווינקעל האבען די שוחטים גערעדט צווישען זיך וועגען דער נייער ארגאניזאציע „אגודת השבים". און איין שוחט אין מיטעלע יאהרען האט אויסגערופען מיט א מאל מיט באגייסטערונג:

„איך זאג אייך, מיינע פריינד, אז די „אגדת השבים" איז דער גרעסטער אויפטו פון אונזער יוניאן. דאס איז א גרויסע אידעאליסטישע און צו דערזעלבער צייט פראקטישע אונטערנעמונג. שטעלט אייך פאר: אט נעמט טאקע מיך אליין, איך האב מיין גאנצען לעבען גע'חלום'ט פון ארץ ישראל. דאס איז געווען דער שענסטער חלום וואס איך האב פארמאגט. אבער מען איז געקומען קיין אמעריקע און זיך אנגעהויבען דא פלאגען. די ערשטע יאהרען איז געווען שווער און ביטער און ווען די יוניאן איז געקומען איז געווארען בעסער און מען מאכט א לעבען בהרחבה. מען טראכט אבער פון דעסטוועגען וועגען דער נשמה אויך. די נשמה האט דאך איהרע בענקעניש. חוץ דעם הויבט מען אן ווערען עלטער און מען נעמט זארגען וואס וועט זיין?... איז טאקע דער בעסטער ענטפער „נחלת השבים". איך וועל זיין דער גליקליכסטער מענש אין דער וועלט, ווען איך וועל זיך אויסצאלען א נחלה אין ארץ ישראל, א פרדס, און זיך פארברענגען רוהיג אויף די עלטערע יאהרען. איך וועל זיך אויך פיהלען גליקליך דערמיט וואס איך וועל זיין אין מיין אייגענער סביבה, צווישען שוחטים־פריינד מיט וועלכע איך האב אזוי פיעל יאהרען מיטגעארבייט... און דערפאר טאקע זאג איך אייך, מיינע פריינד, אז די „נחלת השבים" איז דער גרעסטער אויפטו פון אונזער ארגאניזאציע. אין לאנג־לעבען זאלען די יעניגע וואס האבען אונטערנומען אט דעם וואונדערבארען פלאן".

„איהר האט רעכט! איהר האט רעכט!" האבען עטליכע אויסגערופען.

איך בין דערנאך ארייין אין אפיס וואו עס איז אנגעגאנגען א זיצונג פון דער עקזעקוטיווע. מיך האבען אויפגענומען מיט ווארעמער פריינדליכקייט דער פרעזידענט פון דער „שוחטים יוניאן" רעווערענד בלום און דער מנהל רעווערענד ראזענמאן און זיי האבען מיך פארגעשטעלט פאר די אנדערע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע. מען האט מיך געבעטען זיצען און מען איז דערווייל אנגעגאנגען מיט די פארהאנדלונגען.

די פארהאנדלונגען האבען זיך געדרעהט ארום יוניאן־פראגען וואס ריהרען אן די עקאנאמישע לאגע פון די שוחטים. עס האט זיך געהאנדעלט וועגען א מארקעט מאן וואס האט געוואלט אוועקשיקען א שוחט און וואס דאס האט געמיינט, אז ערשטענס זאל דער שוחט פארלירען זיין ברויט און צווייטענס זאל די ארבייט פאלען שווערער אויף די אקסלען פון די אנדערע צוויי שוחטים וואס זיינען דארטען אנגעשטעלט. רעווערענד ראזענמאן האט איבערגעגעבען איינינע פאקטען אין פארבינדונג מיט דער דאזיגער געשיכטע. דער פרעזידענט האט געשטעלט א פאר פראגען. די אנדערע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע האבען גענומען אווארט. די גאנצע אנגעלעגענהייט איז פארהאנדעלט געווארען בכובד ראש. און ענדליך איז באשלאסען געווארען, אז די יוניאן זאל פאר קיין פאל ניט דערלאזען, אז דער מארקעט־מאן זאל דורכפיהרען זיין בייזען פלאן.

איך האב באוואונדערט די גאנצע צייט דעם טיפען ערנסט פון די פארהאנדלונגען און די איבערגעבענהייט וואס די פיהרער פון דער שוחטים־יוניאן האבען ארויסגעוויזען צו די מיטגלידער פון דער ארגאניזאציע. עס איז געווען קענטיג, אז דא זיצען מענשען וואס האבען נאר הענט צום הארצען די אינטערעסען פון 'יעדען שוחט און אז זיי זיינען גרייט צו פארטיידיגען איהם און באשיצען איהם, אז מען זאל איהם ניט באליידיגען און עקאנאמיש אונטערדריקען. עס איז אויך געווען קענטיג, אז מען קאט דא צו טאן מיט אן ארגאניזאציע וואס איז שטארק באפעסטיגט, דיסציפלינירט און וואו סיי די פיהרער און סיי די מיטגלידער ווייסען, אז די ערשטע זאך וואס עס פאר

מה נשתנה?

פון רעוו. יעקב בלום

הא, פאטער, ווארום?

מה נשתנה?

מה נשתנה? פארוואס איז אנדערש דאס אידישע פאלק פון אלע פעלקער פון דער וועלט? ווארום נאר מיר זיינען צעזייט און צושפרייט? ווארום באגעגנט מען אונז מיט שימף־ווערטער איבעראל אין יעדען לאנד? ווארום זיינען מיר ווי די שלאכט־שאף פריי פאר יעדען איינעם? ווארום נאר אונז טרייבט מען ארויס פון אונזערע היימען און מיר מוזען וואנדערען?. ווארום איז דער נאמען איד געווארען צו שאנד און שפאט, וואס ווערט ניט דערמאנט צווישען אנשטענדיגע מענשען? ווארום נאר אויף אונז קוקט מען ווי אויף פארברעכער וואס די גערעכטיגקייט דארף אויסראטען? ווארום זיצען אלע פעלקער רוהיג אויף זייער לאנד און לעבען אין פארגעניגען נאר מיר וואנדערען ארום צווישען די פעלקער און האבען ניט קיין שטיקעל ארט וואו אפצורוהען אונזער מידען קאפ? איז דאס ריכטיג, אז מיר זיינען נידעריגער פון אלע פעלקער אויף גאט'ס ערד?

הא, פאטער, הא? ענטפער!

מה נשתנה? מה נשתנה?

מה נשתנה דאס אידישע פאלק פון אלע פעלקער אויף דער וועלט? ווארום נאר איהם יאגט מען ארום און זיין לעבען האט קיין ווערט ניט? וואו איז דא נאך א פאלק, וואס זאל אזוי ליידען ווי דאס אידישע? ווארום איז צו אלץ פאראן אן ענדע נאר צו זיינע צרות איז קיין ענדע ניטא? ווארום נאר אין זיין קערפער שלאגט מען טשוועקעס און זיינע קינדער ווערען דורך די פענסטער געווארפען צום זיכערן טויט? ווארום איז דאס, אז אויך די פארט־געשריטענע און געלערנטע פון דער וועלט לענען־צו האלץ צום פייער, צו דעם פייער פון שנאה וואס ברענט געגען אונז? איז דאס ריכטיג, אז אונזער פארברעכען איז אזוי גרויס?

הא, פאטער, הא? ענטפער!

מה נשתנה? מה נשתנה?

מה נשתנה דאס אידישע פאלק פון אלע פעלקער? ווארום איז עס, אז אנדערע שלאגען זיך און מיר קריגען די קלעפ? ווארום נאר אונז טרעט מען מיט די פיס, זאגענדיג דאס מיר זיינען די קוועלען פון אלע שלעכטס, און אונזערע פרעסער און אונטערדריקער פארמעהרען זיך מיט יעדען טאג? הא? ווארום געפינט זיך ניט ווער עס זאל זיך דערבארימען איבער אונז און באשיצען דעם בארויבטען פון די רויבער? ווארום זיינען מיר אזוי אומגליקליך, אז אונזער בלוט פארגיסט מען ווי וואסער אהן אן אורזאך? ווארום נאר אויף אונז ווארפט מען ארויף בלבולים, אויסגעטראכטע פאלשקייטען, צו פארגרעסערען די שנאה צו אונז? ווארום קענען מיר ניט געפינען איין רוהיגען ארט פאר אונזער ערשיטערטען נעמים.

ענטפער. פאטער, ענטפער!

מה נשתנה? מה נשתנה?

דער אלטער פאטער זיצט און הערט זיך צו צו זיין זוהנ'ס פראגען און מיט ציטערנדע הענט גלעט ער זיין קינד'ס לאקען און מיט פיעל ליעבע קוקט ער אין זיין זוהנ'ס אויגען וואס פרעגען דעם מה נשתנה?

און א שווערער זיפץ רייסט זיך ארויס פון דעם אלטענ'ס ברוסט; און צוויי בלישטשענדע, הייסע טרערען ציינען זיך אין זיינע אויגען, קייקלען זיך ארונטער איינער נאכ'ן אנדערען אויף די דארע באקען, און דאס קינד זיצט אוןווארט אויף אן ענטפער, אויף זיין מה נשתנה?

עבדים היינו! קנעכט זיינען מיר געווען! — שלוכטצט־אויס דער אלטער — און אויך קנעכט זיינען מיר איצט...

דערט זיך פון אן ארגאניזאציע איז איינינקייט, און א פאר־שטענדניש פאר די איינציגע אויפגאבען.

און אט האט פלוצים איינער פון די אנוועזענדע א זאג געטון:

„רבותי, מען דארף דאווענען מנחה!"

דער עולם האט זיך באלד אויפגעהויבען און מען האט זיך געשטעלט דאווענען. מען האט פארגעסען אין אלע יוניאן־עסקים. עס זיינען פארשווינדען די אייגענע עקא־נאמישע אינטערעסען און מען האט זיך איבערגעטראגען אויף א ווייל אין העכערע וועלטען, אין וועלטען פון הארציגער תפילה.

איך האב באטראכט דעם עולם און דערזעהן פאר זיך מיט אמאהל דאס בילד פון די אמאליגע שוחטים אין דער אלטער היים. איך האב געטראכט צו זיך „עס איז טאקע אמעריקע וואו די באדינגונגען זיינען אנדערש און וואס דאס גאנצע אידישע לעבען האט אנגענומען אן אנדער פארם. די שוחטים זיינען אבער נאך אלץ אונזער כלי־קודש אויך דא אין דער נייער וועלט ווי אין דער אלטער. זיי זיינען נאך אלץ אין דער קאטעגאריע פון רעליגיעזע פארשטעהער. זיי ווייסען, אז זיי האבען אויף זיך א הויכע מיסיע און זיי זיינען אויך דא אין אמעריקע בערופען צו טראגען מיט ווירדע די „עטרת השחיטה" ווי דאס איז געווען אין די אייראפעאישע לענדער."

איך האב פארלאזען די פארזאמלונג מיט א געפיהל פון גייסטיגער באפרידיגונג.

השומר

ירחון מוקדש לחזוק התורה והיהדות לבירור ולבון שאלות החיים על פי רוח התורה והאומה

יוצא לאור ע"י אגודת שוחטי עופות דניו יארק רבתי במדינת אמעריקא. הרב שמריהו ליב הורוויץ, השרד.

זמן חרותנו

רעיונות עמוקים ורגשי קדש על דבר חג הפסח, מאת הגאון המובהק, ראש הרבנים בארץ ישראל מרן הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א

בנוגע לחג הקדוש והנהדר זמן חרותנו, הנה המחשבה הכללית ע"ד התפשטותם של הרגשות הנאצלים של קדושת הזמן — מחוץ לזמנן, כהמשכת קדושת שבת בימי המעשה, היא צריכה תמיד לבא בההכרה הפנימית שהקדש העליון חבוי הוא בכל,, האידיאליות האלהית חיה היא במלואה בכל פנה ונקודה של חיים זמן ומקום ומקוריהם ותולדותיהם לאין תכלית בגדול ובקטן, תוכן החול איננו כי אם מסוה המסתיר, הפועל תעלומה על כל זהרי האורה של החיים הנחמדים והחביבים, שבנעם ה' המה מפכים והולכים במלא — עולמים, במלא נשמות ובמלא חיינו פנימה, הקדש בא במועדו ומסיר את הצעיף, מגלה את פני הלוט, והאורה הקדושה בכל חמודותיה, הנה נראה, מלבבת היא אותנו, בנעימות — שיחיה מרוה אותנו נחת משד תענוגיה, והננו מתענגים על ה' ועל טובו, ולבבנו מתמלא רום ועדן ברווי תענוגים „אז תתענג על ה'", ובאים אנו מרוב שקיקת חדות דודים להשתעשע במצותיו אשר אהבנו אהבת נפש לעולמים, אשר אהבנו סלה ממקור נשמותינו מראש צורים ועד אחרית כל ימי עולמים ודורי דורים, „אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו".

ובליל התקדש חג, והננו מלאי גאולה מלאי ח ר ו ת ע ל י ו נ ה, וחרותנו משחררת את רוחנו ורוח כל היקום, מגלה את האשר הצפון בנו פנימה, כי רוח אל חי העולמים בנו חי „בקרבך קדוש". והחיים כלם באים למעמדם ורוחנו רואה את יקרת ערכם, את גודל שוויים ואת רוממות תשוקת תקותם, אשר תבא בטח „בטחו בה' עדי עד, כי ביה ה' צור עולמים".

ומתוך מקרא הקדוש אשר לחג הקדוש, הננו עומדים על המצפה ונחזה את רוח החרות ההולך ונגאל, העולה במעלותיו מתוך כל עצמת הסבוכים, ומתוך המאפליות נראה נהורים, ונפשנו תגיל בה' תשיש בישועתו ובכל עצמותינו תאמרנה; ה' מי כמוך! וגאולתנו גאולת עולמים היא, חודרת היא בכל מרומים ובכל מעמקים, רעיוננו העליון, הרחב מכל מרחבי מרומים. שכבלי העבדות של הגנות רוח בן אדם תולעה וחכמותיו הזעירות חפצים הם בני אדם, מלכי ארץ והמון לאומים, לאסור אותו בהם, מראה הוא בימי חג חרותנו. וביותר בכל נדל בלילה הזה „בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך", את חרותנו המוחלטה, נצחנו והננו מנצחים את כל, וההוד והנצח עמנו לנצח עוד עדי־עד, שרינו עם אלהים ועם אנשים ויכולנו, והננו עדים חיים וקיימים, שהיה בעלם נשמת עם כזאת שאין קצה לתעלומותיה, שמללי כל אורות — עדנים היותר עליונים מרוים הם אותה, ולרגעים ישקוה, ויחידי הסגולה העוסקים בתורת ה' ודבקים באהבת נצח במצותיו, המלאות לרויה עדני עדנים משמי שמי קדם, הם הם הצנורות, אשר על ידם תשוקה נשמת הגוי כלו מפלגי קדשי קדשים אלה היוצאים מנחל היוצא מבית ה', המרוה את כל החיים, שעתיד הוא להשקות גם את נחל השטים ולהעלות גם עליו כל עץ נחמד וכל עלה תעלה ותרופה, ומלאכת שמים זו בידינו היא מסורה, מה מאוד תעלזנה כליותינו, מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, אשרי העם שככה לו, אשרי העם שה' אלהיו! וגדולה היא ערובתנו, שאור חדש הולך ומאיר מתוך מחשכים ופליאות עולמים עתידות להופיע, בתוך מסבות החיים וממעל להם וגם במעמקי מחשכיהם ורוח טהר, רוח קודש מלא תעצומה יופיע בכנסת ישראל, וצמאון חי מלא גבורה והוד לשוב אל מקום אהלנו, לבחר את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהבנו סלה, ברוח מלא אור ה' ומטרת גבורת קודש, בזרע אדם וזרע בהמה גם יחד, יוסיף לפעם בכפלי כחות כבירים במהרה בימינו, אמן כה יאמר ה' המדבר טוב על ישראל מתוך מחשבותיו המלאות שלום וברכה לכל יצוריו (אגרות ראיה, קל"א).

מודעה רבה לאורייתא!

בגליון הבא נדפים אי"ה תשובות בדיני הריאה מאת הגאון הקדוש ר' ש נ י א ו ר ז ל מ ן מ ל א ד י זצ"ל.

התשובות האלו היו מונחים בכתב־יד תחת ידי שו"ב מובהק וחסיד מפורסם באירופא, ונמסרו במתנה לידי הרב המובהק ר' י צ ח ק ב ו נ י ן שליט"א, אב"ד בברוקלין, והוא הואיל בטובו למסור את התשובות יקרי המציאות הללו לידינו.

ה מ ע ר כ ת.

הג"מ ר' יוסף חיים זאנענפעלד ז"ל

ידעתי את הרב הגאון הצדיק הזה, כי הייתי שכן קרוב בדיורו של בתי מחסה על הר ציון, שישב שם כל ימי חייו. אין לשער ולספר את מדותיו ומעשיו בקיום סור מרע ועשה טוב, והיה מקיים מצוות ה, בכל פרטיהן ודקדוקיהן באש קודש שלהבת יה, ובמקום שאחז"ל על איזו מצוה בלשון חייב היה מקיים מצוה זו במסירת נפש ממש.

מנהגו היה שבכל מועדי ה' ושלש רגלים לקיים ככתוב נ"פ בשנה יראה וכו' והיה הולך להתפלל תפלת מוסף בחצרות בית ה' לפני כותל המערבי, ומחיל אל חיל הלך לקיים את המצוה חייב אדם להקביל פני רבו ברגל. את הני תרי צנתרי דדהבא בירושלים דדהבא את מרן הגאון הקדוש מוהרי"ל דיסקין זצ"ל ואת מרן הגאון הצדיק מוהר"ש סאלאנט זצ"ל והמה קבלוהו ברוב חבה כאהבת אב את בנו*) וגם את פני הגאון הקדוש ר' שניאור זלמן מלובלין זצ"ל.

פעם אחת קרה שהג"מ ר' יוסף חיים זאַנענפעלד היה חולה גדול עד מאוד מוטל על ערש דוי במחלת חום עזה בחג השבועות, אחרי חצות היום הרגיש ונזכר שלא קיים עוד את מצותו להתפלל במקום הקדוש אצל כותל המערבי שלא זזה שכינה משם וגם לא קבל עדיין את פני רבותיו ברגל, ורד וקפץ ממטתו, התגבר כארי והלביש א"ע בבגדי שבת ויו"ט שלו וקם ללכת ברגליו ולא יכול מרוב חולשתו, וביחוד אחזהו אז מחלת השבץ באופן נורא, אמר; שזהו מעשה שטן ומצוה להתגבר עליו, ולקח את בניו הגדולים לסמוך עליהם בהליכתו, וכששאלו אותו; אבינו, עטרת ראשינו, כיון שהנך מצטער וחולה אין לך להכנים את עצמך בסכנה, ענה ואמר להם בזה"ל; רבנו מרן הגר"א מווילנא פוסק שבכ"מ שאחז"ל חייב אז החוב אף במסירת נפש. והלך ברוב עוז ושמחה לקיים את שתי המצוות, ושליחי מצוה אינן נזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן. הוא גר בבתי מחסה על הר ציון חמשים שנה רצופות ובשום אופן לא רצה להעתיק את מעונו למקום אחר, מפני — כי חלונות ביתו היו לנוכח הר הבית!... כל ימי חייו לא עבר עליו חצות לילה בשינה, אלא היה מתגבר אז בעבודת הבורא בקדושה ובטהרה. וכל ימי חייו התפלל כותיקין, וחכמת הנסתר היה לומד באישון לילה. בעל גימטריא גדול ונפלא היה כמעט במדרגת בעל הטורים ז"ל, אף כי היה עני גדול בכ"ז היה בעל צדקה נפלא מאוד, וביחוד פזר נתן מכספו להחזקת בתי ספר לנערות, כי הוקיר מכל יקר את החנוך הישראלי הדתי והרגיש בנחיצת חנוך דתי לבנות ישראל. ידע לשונות שונות, והיה צדיק תמים וקדוש, היה נשיא להחברה קדישה נחש"א בירושלים, ממונה ומנהל הכולל פקיד ואמרכל של כולל אונגריא שומרי החומות בירושלים כמה וכמה שנים. היה בונה ומיסד ע"י השפעתו הקדושה עיירות ושכונות בארצנו הקדושה המתנוססות עד היום לפאר ותפארת לעמנו. יהי' זכרו ברוך.

ת'נ'צ'ב'ה.

הרב אליהו לאנדא, נכד הגר"א.

---

*) בש"ק ד' דחוהמ"ס י"ט תשרי, בנו יחידו של הגאון רש"ס ז"ל הרב ר' בנימין בינוש שחל"ת, טרם קבורתו שלח לקרא את חביבו הג"מ ר' יוסף חיים זאנענפעלד, וכאשר בא לפניו אמר לו בזה"ל; ר' יוסף חיים יקירי, עכשיו שבני יחידי מת, מעתה כבודו יהיה לי לבן, וכן היה, ששרת אותו בכל עניני הצטרכות כבן חביב עד יום פקודתו ועד בכלל.

הג"מ ר' יחזקאל ליפשיץ ז"ל

המות חטף מאתנו בשעה קשה ונוראה את מבחר בנינו, בעל המדרש והמעשה, בחיים ובספרות, בנו של אותו גאון וצדיק ר' הלל אריה ליב הגאב"ד דלובלין.

הרב ר' יחזקאל ליפשיץ מי שהיה רב אב"ד בערי יורבארג, בויסק, פלאָצק, קאליש ונשיא ועד ההנהגה של אגודת הרבנים בפולין, היה מיחידי סגולה שבדור. הוא קנה לו שם עולם בישראל על ידי ספרו הנפלא „המדרש והמעשה" שנתפשט התפשטות מרובה בין רבני ישראל ודרשניו, רבים שתו ורבים ישתו מבאר תורתו וחכמתו, כמעט שאין לך רב ודרשן בישראל שלא השתמש בדברי „המדרש והמעשה" בדרשותיו מעל הבימה. בספר זה נזדמנו לפינדס אחד הגאון בהלכה והגאון בדרוש. שני גאונים שהם אחד, כשאנו קוראים עכשיו את הפרטי כל של האספה הכללית של אגודת הרבנים בפולין בשנת תרפ"ו, ואנו קוראים את דבריו שם, את השקפתו הבהירה והחדה על עניני החיים ועניני האומה, דברי הגיון וחכמה שלו, השפעתו העמוקה, אנו בוכים על הלקח מאתנו ענק רוחני בדור עני שכזה, הוא היה בעל השכלה כללית, ובעל ידיעות רחבות ועמוקות בכל מקצוע שבתורה ובחכמת ישראל, שר התורה, גאון המחשבה, בעל שלטון השכל ושלטון הרגש, מושל במכמני הלשון העברית, בעל שפה וסגנון, מנהיג האומה, לא הניח תמורתו. צרור פרחים אנו מניחים בזה על קברו, בלב דוי קרוע ומרתח. יהי' זכרו ברוך ותורתו שמורה בלב בני הדורות הבאים.

ת'נ'צ'ב'ה.

ש. ל. ת.

הלכות שחיטה ובדיקה

על פי רמז, דרוש, סוד ומוסר היהדות

ב.

מי שרוצה לנשת אל העבודה הקדושה הפנימית **להראות בעצמו הלכות שחיטה**, מלא קומתו, מראש עד עקב, העיקר הוא בנין הקומה הוא רמ"ח אברים ושס"ה הגידים המורים מ"ע ול"ת, כי זה **כל האדם**, מלא קומת אדם מראש עד עקב, ובזה נאות לו לאדם להשרות עליו קומה עליונה, להיות מרכבה לשכינה, כפי אחיזת נשמתו באורות הרוחניים המורים על רמ"ח מ"ע ושס"ה מצוות ל"ת, ונודע כי זה לעומת זה עשה אלקים, ובהיפך נעשה ח"ו מרכבה לקומת הטומאה, וזאת עבודת האדם בעוה"ז ללחום מלחמותיו, כי כשזה קם ונעשה מרכבה לקומת הקדושה, זה נופל נפילה נוראה, ובהיפך, ח"ו כשזה קם ישולט על מלא קומתו לעשות עם פרטי איבריו כרצונו, אז זה נופל למטה ח"ו, ע"כ החוב על האדם **להראות בעצמו הלכות שחיטה**, במה אפשר לו לזבוח זבחי אלהים ברוח נשברה, ובזה סוד נורא במה דאתא הקב"ה ושחט למלאך המות דשחט לשוחט דשחט לתורא וכו' חד גדיא חד גדיא.

בחד גדיא יש סודות נוראים עמוקים מאוד המרמזים על אחדותו יתברך כידוע למי שהאיר הקב"ה את עיניו בחכמת הקבלה, וכן בהדבור דזבין אבא, אב הרחמים, בתרי זוזי, רמז עמוק מאד למדות ומחשבות האדם באחדותו יתברך כידוע, **ואתא שינרא** בחינת השכחה ואכלה לגדיא, היינו אם האדם נוטה ח"ו לצד הרע משם יורש מדת השכחה בבורא יתברך, והולך כל ימי חייו לעבודתו הגשמיית ואינו ממשיך עליו השגחת אבא כי זה דרכו של היצה"ר להפריד בין הדבקים ומביאו לידי שכחה ברוממות אלהות, אמנם הקב"ה ברא התרופה קודם למכה, היינו התשובה שקדמה לבריאת עולם, וברצות ה' דרכי איש בתשובה ותפלה גם אויביו ישלים אתו יעובד את הקב"ה בשני יצרים, יצ"ט ויצה"ר, ונמצא היצה"ר הנקרא **כלב** הוא בעזרו, וזהו **ואתא כלבא** הוא היצה"ר הנקרא כלבא ונשך לשינרא דאכלא לגדיא ומונעו מהשגחת עינא פקיחא דאבא כידוע.

ואתא חוטרא והכה לכלבא, הכוונה; שיש בבחינת התעוררות לתשובה. א) מפני הרצועה בישא, לבלתי הכות הכסיל מאת. ב) תשובה באהבה עזה. וזהו ואתא חוטרא, הרצועה בישא המלקה ורודה בעם והכה לכלבא דנשך לשינרא, כי תקנתו היא לקנות אהבתו ית"ש לעובדו באהבה והתלהבות באש בוערת בקרב לבו, וזהו **ואתא נורא** ושרף לחוטרא וד"ל, ואי אפשר לבא לאהבת הבורא ב"ה כי אם ע"י התורה הקדושה;

ונודע כי זכה התורה היא לו סם חיים ואם לא זכה נעשה לו סם המות ח"ו, ולעומת מיים חיים יש מים הזידונים כידוע וצריך לזה מסירת נפש ממש, וזהו **ואתא מיא** וכבה לנורא, אם נוטה ח"ו מדרך השכל העליון תורתו נעשית לו סם המות ח"ו מים הזידונים וכבה לנורא, אש התלהבותו, ע"כ צריך האדם לעסוק בתורה בכל רגע ורגע מימי חייו ולא להתרפות מד"ת וכמ"ש ויסעו מרפידים, שנסעו מאת המקום בסבת רפיון ידים מלימוד התורה הקדושה, והכתוב מכריז ואומר ורב תבואות בכח שור, וכמאמרם ז"ל ספי ליה כתורא, וזהו **ואתא תורא ושתא למיא**, כלומר: אם השיג התורה, להרבות התורה בכח שור ולא ברפיון ידים, אז כחו מרב תבואות בכח שור שתה למים, מים הזידונים, בשביל להעמידו על דרך האמת, אבל יש שלומד הרבה תורה ואין לו **המאור** שבתורה ומדותיו אינן מדות טובות ונכונות, חושב כי שחט את היצה"ר ע"י התורה, ואינו יודע כי עיקר שחיטת היצה"ר הוא רק בהכנעה ובשפלות ולא על ידי גאוה כי זבחי אלהים ברוח נשברה, וזהו **ואתא השוחט** הנזכר שנדמה לו ששחט את היצה"ר וכבשו תחת סטרא דימינא, ושחט לתורא, לא די שלא פעל כלום עם היצה"ר לכבוש אותו תחתיו אלא עוד זאת **ושחט לתורא** מה שסבץ כל ימי חייו תבואתו בכח שור גם זה אבד ממנו ונתן ליצה"ר לשוחטו בסכין פגום, וזהו **ואתא מלאך המות** הוא היצה"ר ושחט לשוחט הנ"ל על כח תורתו של עצמו שנתן כח בזה לעומת זה, כן הוא התנהגות העולם מדור דור עד ישקיף ממרום ה' וירחם את עמו וישחוט את היצ"ה בעצמו וכבודו וכדין יתקיים בלע המות לנצח, יתגבר סטרא דימינא על שמאלא כדברי הזוהר על אל נשא ידיך, ויוציא בחינת הקדושה מהטומאה, היינו שם הקדוש א"ל ונשאר ס"ם, וזהו **ואתא הקב"ה ושחט לשוחט** למ"ה הוא הסמאל" הוא היצה"ר דשחט וכו' וכו' והשוחט צריך שידע עב"פ (לדברי הנהות מיימוניות) **ששהיות מצטרפות**, כלומר שאסור לשהות עצמו בטעותו ויעלה עצמו ויעשה תשובה ואם הוא מסתפק ושואל לחכם רופא הנפשות קרינן בו שפיר **יודע הלכות שחיטה**... וד"ל.

בגליון הבא נפרסם בע"ה עוד מכתבי ברכה מאת רבנים, גאונים ומפורסמים בישראל.

אות ברית

תולדות המילה בישראל מימי אברהם אבינו עד היום הזה (קטעים ופרקים מתוך ספרו הגדול).

מאת שמואל כהן, רופא חולים ומוהל

ב.

גזירות על המילה

פעמים רבות השתדלו מלכים עריצים לבטל את המילה. הראשון אנטיוכוס הרשע, ככתיב בספר החשמונאים; „ויצו לבלתי המול להם כל זכר" (חשמונאים א' א' מ"ז) וכל איש אשר ימרה את פי המלך מות יומת „והנשים אשר מלו את בניהן הומתו עפ"י המלך". וימולו את היהודים אשר לא נמול בשר ערלתם, „ויהי בימי אנטיוכוס מלך יון בשנת עשרים ושלש שנים למלכו הוא שנת מאתים ושלש עשרה לבנין הבית, בא אנטיוכוס לירושלים ובוגרוב משנהו עמו ונזר עליהם שלא ישמרו שבת ומילה. אבל ישראל מסרו נפשם ומלו את בניהם, ובהיות דבר המלך נחפז מצאו איש אשר מל את בנו והביאו האיש ואת אשתו ויתלו אותם כנגד הילד, וגם אשה אחת אשר ילדה בן אחרי מות בעלה ותמל אותו לח' ימים ותעל על חומת ירושלים ובנה מהול בידה ותען ותאמר, לכו ואמרתם לבוגרוב הרשע; ברית אבותינו לא נבטל ותפל את בנה לארץ ותפול אחריו וימותו שניהם" (מגילת אנטיוכוס, תענית י"ח א', ב"ב ס' ב'), אך היהודים מרשיעי ברית המתיונים ומתבוללים משכו את בשר ערלתם, עד העת ההיא, עד ימי אנטיוכוס, לא נשבתה מצות מילה מימות אברהם והלאה, מלבד דור המדבר מפני ענוי הדרך (לפי רז"ל) וגם עשרת השבטים החזיקו בה. בתוכחות הנביאים לא מצינו כל רמז שיוכיחו על מצות מילה מלבד יחידים בגלות בבל וכל הכתות אשר קמו בישראל, כמו השמרונים, הצדוקים ועוד ועוד, לא ערבו את לבבם לבטל מצות מילה.

אחרי חורבן בית שני גזרו אחדים ממלכי רומא גזרות על המילה. קיסרי רומא אספסינוס וטיטוס שמו מס על היהודים לבית יופיטר הקאפיטולי, ומלבד המס הזה לא נמצא כי הבדילו אז את היהודים לרעה. אבל הרשע דומי־ציאנוס הרע עשה; את היהודים אש־ חבלו תחבולות להעביר את המכס, אשר שמו על ראשם. בהעלימם את אמונתם ולאומם, הפשיטו פקידי רומא את בגדיהם מעליהם ויעמידום ערומים בחוץ לבדקם אם נמולים או ערלים הם, וסופר אחד, סופר דברי ימי התקופה ההיא יספר, כי בעיניו ראה, כאשר הפשיטו ערום איש זקן בן שמונים שנה לבדוק אותו, אם יהודי או בן עם נכר הוא. ואם שנא דומיציאנוס את היהודים, הנה עוד הרבה לשנוא מהם את הגרים מבני רומא, נטית בני רומא לדת ישראל נחשבה בעיניו לבוגד במלכות רומא והרמת יד במלכות הקיסרים, ובימים ההם כבר נמצאו גדולי רומא וקרובים למלכות, אשר נהו אחרי דת ישראל בגלוי או בסתר, ואותם הועיד דומיציאנוס למשפט ונידונו לגלות או למיתה. גם המקור העברי יספר על גר צדק ממשפחת הקיסר ושמו קלונימוס, אשר נהרג בידי רבי הטבחים, ברומא, וכן כתבו חז"ל (ר"ה י"ט) גזרה המלכות שלא יעסקו בתורה ושלא למול ולחלל שבת, ובדברים רבה פ' ב' יסופר; מעשה שהיו רבותינו ברומי וכו' גזרו סנקליטין של מלך לאמר מכאן ועד שלשים יום לא יהיה בכל העלם יהודי וכו' נכנסה לתוך הקיטון והוציא להם קופסא שהיתה המילה בתוכה וסמרטוטין מלאים דם נתונים עליה וכו' ויש בזה אגדה יפה עד מאוד.

(המשך יבא)

פרפראות לחג המצות

המנהג בתפוצות ישראל להכין זמן רב לפני הפסח מחמצת הנקרא בפי ההמון „שטעלען בארשט", בוודאי יש טעם הגון במנהג ישראל זה, והנה אפשר הדבר כי המקור הוא, כי הקראים פירשו את הכתוב כל מחמצת לא תאכלו, דהוא כל מיני דברים חמוצים שבעולם, ולאו דוקא לחם, ולכן להוציא מלב ישראל דעת הקראים להראות שאיננו מסכימים אתם ח"ו בדעותיהם, אנו מכינים שבועות אחדים לפני חג הפסח את המחמצת הנקרא בארשט, ויש בזה משום בטול דעת הקראים.

⁂

עושים סימנים לסדר של פסח קדש ורחץ כרפס וכו, כידוע, הטעם הוא, מפני כי בימים הראשונים ספרים נדפסים לא היו במציאות כלל, כי מלאכת הדפוס עדיין לא נתגלה בעולם, וממילא לא היו סדורים נדפסים בידי כל אחד מישראל שעל פיהם אפשר היה לדעת כיצד להתנהג בליל פסח, והיו עושים הכל על פה, והיו צריכים לזכור הרבה דברים הנוהגים בלילה הזה, ולכן עשו את הסימנים, ועל ידי הסימנים נקל היה להם לזכור את סדר הלילה.

מכתבי ברכה ועדוד

יו"ר מנהלי אגודת שוחטי עופות הנכבדים, ובראשם נשיאם הנעלה הוא ניהו ידידי יקר רוח ורב פעלים וכו' רבי יעקב בלום הי"ו, שלו' רב.

בחפץ לב ובאהבה נאמנה הנני שולח לכם ברכה להצלחת שאיפתכם ורצונכם לערוך ולהוציא לאור עתון חדשי אשר ישמש כלי־מבטאה של חברתכם הנכבדה, ובתקוה להביע השקפתכם ודעתכם אתם על הדרכים המובילים „לחזוק הדת, ולהטבת מצב השוחטים ועניני השחיטה עפ"י דת תורתנו הקדושה", — ברכתי זו תפלתי מעין תפלת ש"ץ הידועה: יהי רצון שיהא „לקול השוחטים" הוא ירחונכם, „ושליח צבורכם" זה קול נעים ומקובל לא יכשל בלשונו ואל יאמר פיו דבר שלא ברצון ה' ואל ימות לפני זמנו. ואני אקוה שכשם שחוננתם ב„סיעתא דשמיא" עד כה, וחפצכם הטהור ללכת בדרכי ה' לאחוז במדותיו ולעשות כמעשיו הצליח בידכם, ומה הוא „זוקף כפופים" כן גם אתם „זקפתם כפופים", עמלתם להרים ראשי מאות שוחטים, אנשים יראים ויקרים מתחת עול אדונים קשים ולישר את גביהם הכפופים תחת רגלי שועלים קטנים וגדולים אשר הלכו פסעו רמסו ודרסו עליהם — ועלתה בידכם, וכשם שזכיתם עוד לסדר עבודת מלאכת הקודש שבידכם באופן יאות ורצוי והנותן ליעף להחליף כה כן תזכו עתה „לפקוח עורים", ומי עור כעבד ה'? הרבים מאד לצערנו דאמעריקא, לא „עבדי ה'" אמתים והגונים מלומדי תורה ויודעי דרכיו ואמונת חכמים נטועה בלבותם אשר הנאה לעולם מהם, לא כן דרך כעבדי ה', כונתם אולי רצויה; אבל לא כן מעשיהם ודבורם, ויען כי ידיעת התורה בל אתם ואמונה בחכמים עקורה מלבבם, רק יחפשו חסרונות הם ומטילים מום אף בקדשים תמימים, ואני מקוה שבדברי חכמים שבנחת בעתונכם יהיו נשמעים, תפקחו עיני רבים לראות נכוחה, ויהיה זה לכם לזכות גדול.

מוקירכם ומכבדכם,
הרב אלי' אינזעלבוך, ברוקלין, נ. י.

לכבוד אגודת השוחטים דנויארק.

שמועה טובה שמעתי כי נכונים ומזומנים אתם להפיץ עתון על פני תבל בשם „קול אגודת השוחטים" ורצונכם בזה לאגד את כל בני ישראל החרדים לטובת היהדות, אשריכם וטוב חלקכם כי באתם עד כה, לא אמנע מלהגיד לכם כי מעשיכם רצוים ובזה תפיקו רצון מאת ד' וישראל, וד' הטוב יצליח את מעשיכם ותעלו מעלה מעלה על במתי הצלחה ותעשו חיל.

דברי ידידכם המברך אתכם בגדיא טבא,
מנחם מענדיל גוזיק, חופ"ק.

לכבוד הנשיא הנכבד של אגודת השוחטים השו"ב המופלג בתורה ויראה, הרבני מ"ר ר' יעקב בלום נ"י לנצח.

איתא בחולין דף י"ז ע"ב במערבא בדקי לה בשימשא, בנהרדעא בדקי לה במיא, רב ששת בדק לה בריש לישנית, רב אחא בר יעקב בדק לה בחוט השערה. ליבע ברידער שוחטים, אונזערע הייליגע חכמים האבען מיט זייער רוח הקודש אנגעמאסטען וועגען אונזער אידישען מצב אין אמעריקע און וועגען אייך שוחטים, מכהנים במלאכת הקודש בפרט. במערבא בדקי לה בשימשא אין מערב דאס מיינט אמעריקע, וואס די זון פון אידישקייט איז אונטערגעגאנגען ווי וועט זיך א שוחט אויפפיהרען? אויך מיינט שימשא ווען אייער זון וועט שיינען אזוי ווי יעצט וואס איהר נעהמט גרויסע שכירות און קורצע ארבייטס שטונדען אין מענשליכע באהאנדלונגען, ווי וועט איהר זיך פיהרען? צי וועט איהר בלייבען געטריי אייער תורה ויראת שמים?

בנהרדעא אין אייער גלות שטאנד, ווען איהר זענט געוועזען בשפל המצב, פארשקלאפט צום מארסעטמאן, און געליטען דחקות און נויט, בדקי במיא האט די השגחה אייך בודק געווען במיא, למה נמשל התורה למים, מה מים הולכים במקום נמוך (תענית דף ז') דאך זענט איהר שוחטים בייגעשטאנען דעם נסיון העוני, הש"י זאל אייך שטארקען בייצושטעהן אויך דעם נסיון העושר און בלייבען יראים ושלמים. רב ששת בדק בריש לישניה, אייער שפיץ צונג, אייער ארגאן „די שטימע פון שוחטים" זאל לאזען הערען איהר שטימע פון תורה ויראת שמים. להשמיע במרום קולכם, צו שטארקען אונזער הייליגען דת און גלויבען, וואס בעו"ה מושפלת עד לעפר, רב אחא בר יעקב בדק בחוט השערה, אייערע ברידער שוחטים מיט דעם אידישען הדרת פנים דיוקנא דמלכא זקן אהרן, דער חוט השערה, דער טראדיציאנעלער טיפ שוחט מיט דעם פייר נעם בארד, זאל געשעצט ווערען אין דער צוקונפט אזוי ווי אין דער פארגאנגענהייט. בזכות זה וועט איהר שעכטען און זיין שוחטים אין בית המקדש, שחיטה כשרה בזר, און איהר וועט מעלה ומתקן זיין דעם חי צו בחינת מדבר און מדבר צו בחינת מלאכי השרת, עס וועט אויך מקוים ווערען זבחו זבחי צדק ובטחו אל ה'.

כחפץ ידידכם המברך אתכם בברכה המשולשת פורש כפיו בתפלה וארשת.

בנימין בינוש ב"ר יעקב שלמה הכהן פליישער,

בע"ה הראב"ד דבית המדרש הגדול דניו יארק

ספרים חדשים

(שהגיעו אל המערכת)

ספר „התורה והמדע" כולל שלשה חלקים: א) עניני הלכה ושאלות ותשובות בענינים זמניים; ב) דרשות לפרשיות ומועדי השנה; ג) מאמרי מדע בעניני חכמת ישראל מאת הרב יעקב לעווינזאן.

הספר החדש הזה כולל שלשה חלקים. חלק א' בעניני הלכה דן בדבר ישוב ארץ ישראל חליפת מכתבים בזה עם ראש הרבנים בארץ ישראל הרב ר' אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ועל דבר זכות בחירת הנשים. קונטרס יפה שהדפים המחבר בשנת תר"פ על דבר זכות בחירת נשים בארץ ישראל שהיתה אז שאלה בוערה ודן על זה מנקודת ההלכה והדפים בספרו זה עוד הפעם קונטרס זה בהוספות חדשות והערות חשובות. עניני ההלכה שבספר זה מצטיינים בזה שהם דנים בשאלות הזמן כמו, לדוגמא, על דבר המנהג החדש שנהגו עשירים לקבור את מתיהם בארונות של מתכת ולא בארון של עץ, וע"ד שני בני מצוה ששניהם חפצים דוקא להיות נקראים למפטיר ויש בזה חשש ברכה שאינה צריכה, וכדומה. הרב המחבר איננו מטפס ומרקיע לשחקים בפלפול של הבל, אלא הוא בעל הגיון ובעל סברה ישרה, ונחית לעומקא דדינא. החלק השני כולל דרשות לפרשיות ומועדי השנה. הדרשות — קצרות, והן לפי רוח הזמן, נכתבות בלשון עברית יפה ובסגנון רענן ויש בהן דברות של חיים. החלק השלישי כולל מאמרי מדע בעניני חכמת ישראל ויש בהם דברי חכמה הגונים, טוב טעם ושכל טוב, כתובים ברוח התורה והאומה, והננו מתעשרים בספר חשוב חדש שברכה בו לספרותנו. הרב ר' יעקב לעווינזאן חבר את הספר הידוע „מחקרי אבות" על פרקי אבות, ספר דרושי מדעי. ו„רעיונות וחומר לדרוש" על פרשיות השנה, ויחד עם ספרו החדש „התורה והמדע" קבע לו מדור ספרותי הגון באוצר הרוח של עם הספר. אוהבי תורה וחכמה ודרשני ישראל ימצאו בספריו חומר הגון, כי ברכה בהם.

ספר זכרון שמואל, שני חלקים, רעיונות ביהדות ובאורים להרבה פרשיות התורה, חבר מאת שמואל מנחם הלוי פיין, רב בעיר דעטראיט, מישיגען.

יש מטרה קדושה להרב המחבר הנכבד להראות גלוי לכל „שהד קולות החיים בתקופות שונות מימי חיינו, יש להם מקום בתורה ובדברי חז"ל, ומי שהוא נגד התורה הוא גם כן נגד החיים", ועכשיו „אמונה נכרתה, נתקררו הלבבות, נתטשטשו הצורות, הגבה השפילו, והשפל הגביהו, מהפכה גדולה באה ועקרה הכל משורש, עתה ההכרח לגלות גלוי להדור הצעיר ולכל אלה שברחו ממערכות התורה, כי דוקא על ידי שמורת התורה זוכה האדם אף לחיי העולם הזה, לחיי אושר והצלחה, שזהו כל מגמתם ומטרתם להתענג בחיים". הדרשות נסדרו, נערכו ונכתבו במטרה קדושה, ויש בהן אוצר של אהבת קדשי האומה, נכתבו בלשון צחה וסגנון ספרותי, הדרשות קצרות ויפות, הודרות אל הלב והנפש, הדרשנים ומטיפים ימצאו בו חומר לדרשותיהם והרצאותיהם. הספר בכלל עושה רושם טוב על לב הקורא בו.

פסח א זאמלונג פון אינטערעסאנטע דערצעהלונגען און פאלקס מעשה'לאך וועגען דעם הייליגען יום טוב פסח, צוזאמענגעשטעלט פון הרב שמריהו ליב הורוויץ, און ארויסגעגעבען ביי דער גרויסער בראנזווילער תלמוד תורה תפארת הגר"א (425 האווערד עוועניו, ברוקלין, ניו יארק.)

בספר זה נקבצו ובאו אגדות יפות עד מאוד, ספורים מענינים ומלבבים, ואגדות עם שה:ד השיבה והדרת הקדושה חופפת עליהן, ספורים ע"ד ר' ישראל סלנטר, ר' יאשע בער בריסקער, ר' יונתן מפראג, ר' זונדל סאלאנטער, הנצי"ב מוואלאזשין, ר' נפתלי ראפשיצער, ר' לוי יצחק מברדיטשעוו, ר' יוסף שאול נאטאנזאהן, ר' עקיבא איגר, ר' יחיאל מיכל בעל „ערוך השלחן" ועוד. ספר נחוץ מאוד להורים ומורים ולכל אדם מישראל.

די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא באשליסען לעהרנען צוזאמען גמרא, משניות און יורה דעה

דער ועד הפועל פון די אגודת שוחטי עופות דנויארק רבתי האבען באשלאסען אויפצופאדערען די שוחטים פון אמעריקא און קאנאדא לעהרנען צוזאמען יעדען טאג א בלאט גמרא, א פרק משניות און שלחן ערוך. און ווען מען וועט מאכען א סיום, זאל דער סיום געפייערט ווערען צוזאמען ביי א צוזאמענפאהר פון אלע שוחטים פון לאנד און בא א סעודה של מצוה זאל אויך פארהאנדעלט ווערען אלע ענינים פון חזוק הדת בכלל און די ענינים פון שחיטה און שוחטים בפרט.

דף יומי

בש"ק פ' מצורע — חולין דף א'

פרקא דיומא

בש"ק פ' מצורע — ברכות פרק א'

הלכה יומית יורה דעה

בש"ק פ' מצורע — הלכות שחיטה סימן א'

נחלת השבים

NACHLATH HASHOVIM

Office: 229 EAST BROADWAY
NEW YORK

Telephone ORchard 4-9602

ר נכבד :

האט איהר אמאהל זיך גענומען די מיהע צו בעטראכטען וואס איז געווארען פון אלע אייערע אינוועסט־
נטס אין דיזען לאנד ? אויב איהר האט געקויפט א הויז אדער ווערטה־פאפירען, ווייסט איהר גאנץ גוט וואס
ר סך הכל איז געווארען דערפון. עס איז כמעט ווי אוועק מיט'ן רויך. אויב איהר זייט א שוחט וועלכער מאכט
לעבען פון אייערע שכירות, וואס וועט זיין מיט אייך אין 5 אדער 10 יאהר שפעטער ווען איהר וועט שוין מעהר
זיין דער יונגער און שנעלער שוחט ? און דאן ערשט צו דער עלטער צו פאנגט זיך אן די אמת גרויסע טראגעדיע,
ם דער אלטער שוחט מוז פאלען א קרבן פון דעם נאטירליכען פראצעס וואס מיר מוזען און וועלען אי"ה אלט
רען.

נעהמענדיג דאס אין אמבעטראכט, האבען מיר
זיך געשטעלט די פראגע : **וואס קענען מיר
טאהן כדי זיך צו פארזארגען מיט א
זיכערען איינקונפט אויף דער עלטער, אז
מיר זאלען ניט זיין א לאסט אויף זיך און
אויף יענעם, און קענען האבען א
בכבוד'טע איינגאהמע אויף די עלטערע
יאהרען ?**

כדי דאס צו פערענטפערען, האבען מיר גע־
גרינדעט די **נחלת השבים**, וועלכע קויפט לאנד
אין ארץ ישראל און פלאנצט פרדסים פאר איהרע
חברים. דאס איז א פעסטע און זיכערע אינוועסט־
מענט, פאר א אידען וואס האט א ווייטערען בליק,
אויף צו קריגען די פרוכט פון זיין געלד אין
עטליכע יאהר שפעטער ; פאר אידען וואס ווילען
זיך באזעצען אין ארץ ישראל און צו האבען א
קוואל פון חיונה, אדער פאר אידען וואס ווילען
פארבלייבען אין גלות־לאנד און האבען א שטענ־
דיגע הכנסה.

**דערום רעקאמענדירען מיר צו יעדען שוחט אין לאנד, אדער
צו יעדען ארטאדאקסישען אידען וואס איז א שומר דת און וויל
מאכען ארץ ישראל פאר זיין היים און אויך האבען די מעגליכקייט
צו מקיים זיין די מצוה פון גאולת הארץ, און דערביי געניסען פון
זיינע פרוכטען. -- רעקאמענדירען מיר איינצושאפען זיך איינעם
אדער מעהרערע יוניטס אין נחלת השבים, דאס וועט געבען א
זיכערען קוואל פון הכנסה לויט דעם שעהנעם אידישען אויסדרוק :
איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו.**

פארנאכלעסיגט ניט דעם הייליגען מאמענט און שליסט זיך אן אלס חבר אין נחלת השבים.

בשם **נחלת השבים,**

יעקב בלום, משערמאן

די פרייז און סיסטעם פון צאהלונגען פאר איין יוניט פון צען דונאם

5 יאהר פלאן פאר 1 יוניט פון 10 דונאם

דעפאזיט

ביים אונטערשרייבען דעם קאנטראקט 500.00 $

ערשטער יאהר

ערשטער קווארטעל — — — $250.00
צווייטער קווארטעל — — — 250.00
דריטער קווארטעל — — — 225.00
פערטער קווארטעל — — — 225.00
ס"ה — — — 950.00 $

צווייטער יאהר

ערשטער קווארטעל — — — $195.00
צווייטער קווארטעל — — — 195.00
דריטער קווארטעל — — — 195.00
פערטער קווארטעל — — — 195.00
ס"ה — — — 780.00 $

דריטער יאהר

ערשטער קווארטעל — — — $120.00
צווייטער קווארטעל — — — 120.00
דריטער קווארטעל — — — 120.00
פערטער קווארטעל — — — 120.00
ס"ה — — — 480.00 $

פערטער יאהר

ערשטער קווארטעל — — — $105.00
צווייטער קווארטעל — — — 105.00
דריטער קווארטעל — — — 105.00
פערטער קווארטעל — — — 100.00
ס"ה — — — 415.00 $

פינפטער יאהר.

ערשטער קווארטעל — — — $100.00
צווייטער קווארטעל — — — 100.00
דריטער קווארטעל — — — 100.00
פערטער קווארטעל — — — 75.00
ס"ה — — — 375.00

ס"ה — — — — 3500.00

נאך די ענדע פון 5 יאהר קריגט דער אינוועסטאר 10 דונאם געפלאנצטען פרדס.

איהר קענט קויפען מעהר ווי איין יוניט אונטער דעם זעלבען סיסטעם פון דיזע צאהלונגען פון דעם 5 יאהר פלאן.

41

10 יאָהר פּלאַן פאַר 1 יוניט פון 10 דונאַם

עפּאזיט

ביים אונטערשרייבען דעם קאָנטראַקט 400.00 $

ערשטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

צווייטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

דריטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

פערטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

פינפטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

זעקסטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

זיבעטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $62.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

אַכטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — 62.50
צווייטער קוואַרטעל — — — 62.50
דריטער קוואַרטעל — — — 62.50
פערטער קוואַרטעל — — — 62.50
ס"ה — — — $ 250.00

נייענטער יאָהר

ערשטער קוואַרטעל — — — $25.00
צווייטער קוואַרטעל — — — 25.00
דריטער קוואַרטעל — — — 25.00
פערטער קוואַרטעל — — — 25.00
ס"ה — — — $ 100.00

ס"ה — — — — $2500.00

דאָס מאַכט אויס אַ צאָהלונג פון 5 דאָלאַר אַ וואָך. נאָך די ענדע פון 10 יאָהר קריגט דער אינוועסטאָר 10 דונאַם גע־פלאַנצטען פּרדס.

איהר קענט קויפען מעהר ווי איין יוניט אונטער דעם זעלבען סיסטעם פון דיזע צאָהלונגען פון דעם 10 יאָהר פּלאַן.

42

פאר מעהרערע איינצעלהייטען ווענדען זיך צו :

נחלת השבים

229 איסט בראָדוויי, ניו יארק, נ. י.

טעלעפאָן ארטשארד 4 - 1938, 9602

Nachlath Hashovim, 229 East Broadway, New York

שוחטים פעראייניגט זיך!

די שוחטים פון גאַנץ אַמעריקא און קענעדע מוזען זיך פאַראייניגען אין איין גרויסער, שטאַרקער מעכטיגער אָרגאַניזאַציע. זייער פאַראייניגונג וועט זיין אַ גליק און אַ ברכה פאַר'ן יודענטום ווי אויך פאַר זיי אליין.

די שוחטי עופות פון גרויס נויאָרק זיינען פאַראייניגט אין אַ גרויסער שטאַרקער שוחטים יוניאָן, — 300 שוחטים מופלגי תורה יראים ושלמים האָבען אַ שטאַרקע מעכטיגע אָרגאַניזאַציע — זיי זיינען דערפאַר שטאַרק און זעלבסטשטענדיג און האָבען די מעגליכקייט צו באַזאָרגען ריכטיג די עניני הכשרות.

וואָרום זאָלען אַלע שוחטים פון גאַנצען לאַנד ניט נאָכטאָן דעם גוטען ביישפּיל פון די שוחטים יוניאָן פון גרייטער נויאָרק ? !

אין פאַראייניגונג ליגט שטאַרקייט. די שוחטים יוניאָן פון נויאָרק איז גרייט צו העלפען אַלע שוחטים פון לאַנד צו אָרגאַניזירען זיך. שרייבט אונז אַלעס וואָס עס קומט פאָר ביי אייך אין אייערע קהלות: וועגען אייער לאַגע, וועגען דעם מצב פון שחיטה און פון שוחטים, מיט וואָס קענען מיר און דארפען מיר אייך העלפען ? שיקט אונז צו אייערע אַדרעסען, ווען איהר וועט דארפען אונזער הילף וועלען מיר אייך שיקען אונזערע בעסטע און פעהיגסטע רעדנער און אָרגאַניזירער צו העלפען אייך. מיר ווילען אייך העלפען מאָראַליש, מיר ווילען זעהען אַ פאַראייניגטע שוחטים יוניאָן איבער'ן גאַנצען לאַנד.

די שוחטים פון לאַנד מוזען זיין פאַראייניגט. ווען דער שוחט באַלאַנגט ניט צו קיין שטאַרקע שוחטים יוניאָן איז ער שוואַך און הילפלאָז, קען גאָר ניט טאָן, ניט פאַר זיך און ניט פאַר כשרות. ווען ער באַלאַנגט אָבער צו אַ שטאַרקע שוחטים יוניאָן איז ער שטאַרק ניט נאָר פינאַנציעל, נאָר אויך גייסטיג.

אין פאַראייניגונג ליגט אייער צוקונפט. אייער גליק ווי אויך די צוקונפט פון ריכטיגע כשרות אין אַמעריקא.

שיקט אונז אַריין אייערע אדרעסען און לאָזט אונז וויסען פון אַלעס וואָס ביי אייך קומט פאָר, מיר ווילען אייך העלפען, ווייל דאָס איז אונזער ציעל און אויך אונזער הייליגע פליכט צו שחיטה, וועלכע איז א מלאכת הקדש און צו אונזערע ברידער שוחטים בכל תפוצות ישראל.

ווענדעט זיך לויט פאָלגענדען אדרעס:

SCHOCHTIM STIMME

229 EAST BROADWAY,

NEW YORK, N. Y.

„נחלת השבים"

איז אן ארגאניזאציע פון שוחטים, וועלכע ווילען זיך פערזארגען מיט א זיכערען איינקונפט אויף די עלטערע יאהרען און ניט צו זיין אבהענגיג אין גאנצען אויף שחיטה.

מיט א קליינע וועכענטליכע איינצאלונג קאנט איהר זיך פארזארגען מיט א זיכערע איינקונפט פון $25 א וואך פאר דעם גאנצען לעבען

ווערט א מיטגליד אין די נ ח ל ת ה ש ב י ם, וועלכע געהען פלאנצען א פ ר ד ס אין א"י פאר איהרע חברים, וואס דאס איז היינט צו טאג דער זיכערסטער און בעסטער אינוועסטמענט אויף דער גאנצער וועלט.

פאר איינצעלהייטען ווענדען זיך צו:

רעוו. יעקב בלום
פרעזידענט שוחטים יוניאן,
229 איסט בראדוויי, ניו יארק

REV. JACOB BLOOM
President, Schochtim Union
229 East Broadway, New York